

Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri

Datganiad Llywodraethu Blynyddol 2025-26

Mae'r datganiad hwn yn diwallu'r angen i gynhyrchu Datganiad Rheolaeth Fewnol yn unol â Rheoliad 5(4) o Reoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014

1. Cyflwyniad

Mae Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri yn gyfrifol am sicrhau bod ei weithgareddau'n cael eu cynnal yn unol â'r gyfraith a safonau priodol, a bod arian cyhoeddus yn cael ei ddiogelu a'i gyfrifo amdano yn briodol, ac yn cael ei ddefnyddio mewn ffordd economaidd, effeithlon ac effeithiol.

Mae Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri yn ddarostyngedig i Ddeddf Lles Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. Mae'r Ddeddf yn gosod dyletswydd ar yr Awdurdod i bennu Amcanion Lles sy'n cyfrannu'n uniongyrchol at gyflawni'r 7 Nodau Lles fel y nodir yn y Ddeddf, sef:

- Cymru lewyrchus
- Cymru gydnerth
- Cymru iachach
- Cymru sy'n fwy cyfartal
- Cymru o gymunedau cydlynus
- Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu
- Cymru sy'n gyfrifol ar lefel fyd-eang

Ar ben hynny, mae'n rhaid i Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri gyflawni ei ddyletswyddau yn unol ag 'egwyddor cynaliadwyedd statudol', sy'n golygu bod yn rhaid i'r Awdurdod weithredu mewn modd sy'n ceisio sicrhau bod anghenion y presennol yn cael eu diwallu heb amharu ar allu cenedlaethau'r dyfodol i ddiwallu eu hanghenion eu hunain.

Wrth gyflawni'r cyfrifoldebau eang hyn, mae Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri hefyd yn gyfrifol am roi trefniadau priodol yn eu lle ar gyfer llywodraethu ei swyddogaethau, hwyluso gweithrediad effeithiol ei weithgareddau, sy'n cynnwys trefniadau ar gyfer rheoli risg a rheolaeth ariannol ddigonol ac effeithiol.

Mae Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri wedi cymeradwyo a mabwysiadu cod llywodraethu corfforaethol, sy'n gyson ag egwyddorion Fframwaith CIPFA / Solace "Delivering Good Governance in Local Government". Mae'r datganiad rheolaeth fewnol hwn yn esbonio sut mae'r Awdurdod yn cydymffurfio â'r cod a hefyd yn cwrdd â gofynion rheoliad 5(2) o Reoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014 mewn perthynas â chynnal adolygiad o effeithiolrwydd trefniadau llywodraethu'r Awdurdod.

Mae'r Cod Llywodraethu Corfforaethol wedi'i adolygu a'i ddiweddarau, fel rhan o adolygiad mwy ar drefniadau llywodraethu'r Awdurdod yn 2021/22. Mabwysiadwyd y Cod Llywodraethu Corfforaethol newydd yn ffurfiol gan yr Awdurdod ym mis Ebrill 2022.

2. Pwrpas y Fframwaith Llywodraethu

Mae'r fframwaith llywodraethu yn cynnwys y systemau a'r prosesau, y diwylliant a'r gwerthoedd hynny sy'n cyfeirio ac yn rheoli'r awdurdod, a'r gweithgareddau ble mae'n adrodd i, cysylltu ag, ac yn arwain y gymuned. Mae'n galluogi'r awdurdod i fonitro llwyddiant ei amcanion strategol, ac ystyried a yw'r amcanion hynny wedi arwain at ddarparu gwasanaethau addas a chost effeithiol.

Mae'r system rheolaeth fewnol yn rhan allweddol o'r fframwaith hwnnw ac mae wedi'i ddylunio i reoli risg i lefel resymol yn hytrach na dileu'n gyfan gwbl y risg o fethiant i gyflawni polisiau, nodau ac amcanion; gall felly ond darparu sicrwydd rhesymol o effeithiolrwydd yn hytrach na sicrwydd diamod. Mae'r system rheolaeth fewnol yn seiliedig ar broses barhaus sy'n adnabod ac yn blaenoriaethu risgiau sy'n berthnasol i gyflawni polisiau, nodau ac amcanion Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri, i werthuso'r tebygolrwydd i'r risgiau hynny gael eu gwireddu a'r effaith petai hynny'n digwydd, ac i reoli'r risgiau mewn ffordd effeithlon, effeithiol ac economaidd.

3. Y Fframwaith Llywodraethu

Mae'r Fframwaith Llywodraethu yn cynnwys saith egwyddor i lywodraethu'n dda:

- **Egwyddor 1:** Ymddwyn gydag uniondeb, gan ddangos ymrwymiad cryf tuag at werthoedd moesegol, a pharchu rheolaeth y gyfraith
- **Egwyddor 2:** Sicrhau ein bod yn agored ac yn ymgysylltu â rhanddeiliaid trwy gyfrwng dull cynhwysfawr
- **Egwyddor 3:** Diffinio canlyniadau yn nhermau'r manteision economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol cynaliadwy
- **Egwyddor 4:** Penderfynu ar ymyriadau angenrheidiol i wneud y gorau o gyflawni'r canlyniadau a fwriedir
- **Egwyddor 5:** Datblygu gallu'r endid, gan gynnwys gallu ei arweinyddiaeth a'r unigolion ynddo
- **Egwyddor 6:** Rheoli risgiau a pherfformiad trwy gyfrwng rheolaeth fewnol gadarn a rheolaeth ariannol gyhoeddus gref
- **Egwyddor 7:** Gweithredu arferion da o ran tryloywder, adrodd, ac archwilio i sicrhau atebolrwydd effeithiol

Mae Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri yn datblygu ac yn gweithredu ei gynllunio corfforaethol strategol trwy fabwysiadu:

- Cynllun Eryri (Cynllun Rheolaeth y Parc Cenedlaethol);
- Cynllun Datblygu Lleol Eryri;
- Datganiad Llesiant ac Amcanion Llesiant; a
- Rhaglen Waith Corfforaethol.

Mae'r 4 dogfen yma yn cynrychioli conglfaen gwaith yr Awdurdod wrth gyflawni ei brif bwrpasau, fel y diffinnir yn Ddeddf yr Amgylchedd 1995 ac wrth weithredu ei weledigaeth.

Strwythur Llywodraethu

Mae strwythur llywodraethu'r Awdurdod yn cynnwys 4 prif bwyllgor:

- Mae Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri gyda 18 o Aelodau a benodwyd, ac yn ystod 2025/26 cynhaliwyd 6 cyfarfod.
- Cynhaliwyd y Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau 4 gwaith yn ystod 2025/26. Fel rhan o'i gylch gwaith mae'n ymgymryd â swyddogaethau pwyllgor archwilio yn unol â gofynion CIPFA.
- Cynhaliwyd y Pwyllgor Cynllunio a Mynediad 9 gwaith yn ystod 2025/26. Mae'r pwyllgor yn gyfrifol am gyflawni swyddogaethau cynllunio statudol yr Awdurdod.
- Cynhaliwyd y Pwyllgor Safonau'r Awdurdod 3 gwaith yn ystod 2025/26. Mae aelodaeth y pwyllgor, sydd gyda gylch gwaith i hyrwyddo a chynnal safonau ymddygiad uchel gan Aelodau, yn cynnwys 3 Aelod o'r Awdurdod a 3 aelod annibynnol.

Mae'r Rheolau Sefydlog yr Awdurdod (a gyhoeddwyd ar y wefan) yn rhoi disgrifiad manwl o'r trefniadau ar gyfer pob pwyllgor. Ar gyfer pob pwyllgor, mae'r rhaglen, cofnodion ac adroddiadau cysylltiedig â phapurau cefndir i gyd yn cael eu cyhoeddi ar wefan yr Awdurdod.

Tîm Arweinyddiaeth

Mae strwythur arweinyddiaeth yr Awdurdod yn cynnwys y Prif Weithredwr (sydd hefyd yn 'Swyddog y Parc Cenedlaethol' ac yn Bennaeth y Gwasanaeth Taledig) a 3 Gyfarwyddwr. Mae Tîm Arweinyddiaeth yr Awdurdod yn cyfarfod bob pythefnos, gyda'r Pennaeth Cyllid a Phennaeth Adnoddau Dynol yn mynychu.

Safonau

Mae'r Awdurdod wedi sefydlu Cod Ymddygiad i Aelodau, sy'n cynnwys adran sy'n cyfeirio'n benodol at fuddiannau a Chofrestr Buddiannau Aelodau. Y Cod Ymddygiad i staff yw'r cod ymddygiad safonol cenedlaethol ar gyfer cyflogeion awdurdodau cyhoeddus.

Mae'r Awdurdod wedi mabwysiadu'r polisiau a gweithdrefnau canlynol ar gyfer cynnal safonau uchel o ymddygiad ar gyfer staff ac Aelodau, ac i sicrhau atebolrwydd tuag at y cyhoedd:

- Y Drefn Gwyno – wedi'i sefydlu ar fodel drefn cwynion ymarfer da gan yr Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus yng Nghymru;

- Polisi Seinio Rhybudd - i alluogi staff i leisio pryderon difrifol yn hyderus gyda'r sicrwydd o wybod y ceir eu hymchwilio yn drwyadl ac mewn ffordd deg, heb ofni dial;
- Polisi Gwrth-dwyll, Llwgwrwobrwyo a Llygredigaeth - yn cynnwys mesurau sydd wedi'u cynllunio i rwystro unrhyw weithred o dwyll neu lygredigaeth, a pha gamau y dylid eu cymryd petai rywbeth o'r fath yn digwydd; ac y
- Cynllun Dirprwyo - yn amlinellu sut mae swyddogaethau'r Awdurdod llawn yn cael eu cyflawni trwy ddirprwyo i'w bwyllgorau a'i is-bwyllgorau

Rheoli Risg

Mae Polisi a Strategaeth Rheoli Risg wedi'i sefydlu. Caiff y broses o adnabod risgiau ei chydlynu gan y Pennaeth Gweinyddol a Gofal Cwsmer, gyda mewnbwn gan y Tîm Arweinyddiaeth a'r Penaethiaid Gwasanaeth. Mae'r Gofrestr Risg a'r mesurau lliniaru yn cael eu hadolygu a'i ddiweddarau'n chwarterol.

Archwiliad Mewnol

Mae'r adolygiad o effeithiolrwydd y system o drefniadau rheolaeth a llywodraethu mewnol yn cael ei lywio gan waith yr Archwilwyr Mewnol, a gynhaliwyd gan Gyngor Gwynedd. Darperir y gwasanaeth Archwilio Mewnolyn unol â Chod Ymarfer CIPFA ar gyfer Archwilio Mewnol mewn Llywodraeth Leol yn y DU. Mae'r Rheolwr Archwilio Mewnol yn paratoi adroddiad blynyddol sy'n crynhoi canlyniadau gwaith archwilio mewnol yn ystod y flwyddyn.

Archwiliad Allanol

Archwilio Cymru sy'n gweithredu fel archwilydd allanol i'r Awdurdod, ac felly sy'n adrodd ar reolaeth ariannol a pherfformiad yr Awdurdod. Yn ogystal, mae Archwilio Cymru yn rhoi barn ar ddigonolrwydd y gwaith archwilio mewnol.

Swyddog Monitro

Mae'r Cyfarwyddwr Gwasanaethau Corfforaethol wedi'i enwebu fel Swyddog Monitro. Mae gan y Swyddog Monitro'r ddyletswydd benodol i sicrhau bod Aelodau a benodwyd a Swyddogion yr Awdurdod yn cynnal y safon uchaf o ymddygiad ym mhopeth a wnânt. Mae'r Swyddog Monitro yn cynghori ar drefn gyfansoddiadol a chyfreithlondeb gweithredoedd yr Awdurdod.

Rheolaeth Ariannol

Mae trefniadau rheolaeth ariannol yr Awdurdod yn cydymffurfio â gofynion llywodraethu Datganiad CIPFA ar Rôl y Prif Swyddog Cyllid mewn Llywodraeth Leol (2016). Y Prif Swyddog Cyllid (sydd yn Brif Swyddog Cyllid Cyngor Gwynedd) yw'r swyddog sydd â chyfrifoldebau o dan Adran 151 o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972.

4. Materion Llywodraethu Arwyddocaol a Chamau a Gymerwyd yn ystod y Flwyddyn

Mae'r Ddeddf Lles Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn gosod dyletswydd craidd ar yr Awdurdod i osod amcanion lleisiant sy'n maxsimeiddio ein cyfraniad at gyflawni'r 7 nodau lleisiant a osodwyd yn y Ddeddf. Dylai amcanion lleisiant yr Awdurdod fod yn amcanion ar gyfer newid yn y tymor hir.

Mae Datganiad Llesiant yr Awdurdod ar gyfer 2021-26 yn gosod allan Amcanion Llesiant sy'n disgrifio sut y byddant yn helpu'r Awdurdod i gyflawni'r saith nod lleisiant ar gyfer Cymru.

Mae'r Amcanion Llesiant yn canolbwyntio ar dri maes gwaith allweddol - Amgylcheddau Cydnerth, Cymunedau Cydnerth a Ffyrdd Cydnerth o Weithio - ac maent wedi'u halinio â phump is-thema i roi ffocws, fel yr amlinellir islaw.

Amgylcheddau Cydnerth

1. Gwella rheolaeth hamdden ag unrhyw effeithiau negyddol hamdden.
2. Ymateb i heriau newid yn yr hinsawdd.
3. Gwella rheolaeth a'r ddealltwriaeth o'n treftadaeth ddiwylliannol.
4. Mynd i'r afael â heriau a chyfleoedd senarios rheoli tir ar ôl Brexit.
5. Mynd i'r afael â'r dirywiad mewn natur.

Cymunedau Cydnerth

1. Cynnal a chynyddu ansawdd bywyd preswylwyr.
2. Cefnogi pobl ifanc.
3. Hyrwyddo twristiaeth gynaliadwy i ychwanegu gwerth i gymunedau lleol.
4. Hyrwyddo a chefnogi'r Gymraeg yn weithredol.
5. Datblygu economi leol sy'n cefnogi dynodiad a rheolaeth Eryri fel Parc Cenedlaethol.

Ffyrdd Cydnerth o Weithio

1. Datblygu gweithlu medrus.
2. Datblygu a hyrwyddo arfer gorau.
3. Gweithio'n effeithiol mewn partneriaeth.
4. Moderneiddio trefniadau llywodraethu.
5. Cynnal a gwella dealltwriaeth a chefnogaeth cymunedau lleol tuag at waith y Parc Cenedlaethol.

Bydd angen gweithredu i gwrdd â'n nodau lleisiant mewn modd cynaliadwy. Mae datblygu cynaliadwy yn golygu pum gofyniad allweddol, sef:

1. Tymor Hir - pwysigrwydd cydbwyso anghenion tymor byr gyda'r angen i ddiogelu'r gallu i gwrdd ag anghenion tymor hir, yn enwedig lle mae'r pethau a wneir i gwrdd ag anghenion tymor byr yn gallu cael effeithiau tymor hir niweidiol.
2. Integreiddio - sut y gall ein nodau lleisiant effeithio ar bob un o'r nodau lleisiant, sut y gall y nodau lleisiant effeithio ar ei gilydd neu ar nodau lleisiant

cyrff cyhoeddus eraill, yn enwedig lle y gallai camau a gymerwyd gennym i gyfrannu at gwrdd ag un amcan fod yn niweidiol o ran cwrdd ag un arall.

3. Cynnwys - pwysigrwydd cynnwys pobl eraill sydd â diddordeb mewn cyflawni'r nodau llesiant, ac i sicrhau bod yr unigolion hynny yn adlewyrchu amrywiaeth poblogaeth Cymru neu ardal ddaearyddol yr Awdurdod.
4. Cydweithio - Gallai gweithredu ar y cyd ag unrhyw unigolyn (neu'r modd y mae gwahanol rannau o'r Awdurdod yn gweithredu gyda'i gilydd) gynorthwyo'r Awdurdod i gyflawni ei nodau llesiant, neu gynorthwyo corff arall i gyflawni ei amcanion.
5. Atal - i ystyried sut y gall defnyddio adnoddau i atal problemau rhag digwydd, neu waethygu, gyfrannu at gwrdd â nodau llesiant yr Awdurdod, neu amcanion corff arall.

Cyflwynwyd y Rhaglen Waith Gorfforaethol ar gyfer 2025/26 i'w chymeradwyo fel dogfen waith gan yr Aelodau yng nghyfarfod y Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ar yr 19eg o Fawrth 2025. Mae'r Rhaglen yn gosod y prosiectau, cynlluniau a chamau gweithredu penodol yr ymgymeryr â hwy er mwyn cyflawni Amcanion Llesiant a Blaenoriaethau Gwasanaeth yr Awdurdod.

Adroddwyd ar gynnydd y Rhaglen adrodd i'r Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ar yr 26ain o Dachwedd 2025 a'r 11eg o Fawrth 2026.

5. Effeithiolrwydd y Fframwaith Llywodraethu

Mae Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri yn gyfrifol am gynnal, o leiaf unwaith y flwyddyn, adolygiad o effeithiolrwydd ei fframwaith llywodraethu gan gynnwys y system rheolaeth fewnol. Mae'r adolygiad o effeithiolrwydd y system rheolaeth fewnol yn cael ei lywio gan waith yr archwilwyr mewnol a'r uwch arweinwyr o fewn yr Awdurdod, sydd â chyfrifoldeb am ddatblygu a chynnal yr amgylchedd llywodraethu, a hefyd gan sylwadau a wnaed gan yr archwilwyr allanol ac asiantaethau adolygu ac arolygiaethau eraill. Mae'r adolygiad hwn yn seiliedig ar y saith egwyddor o'r Cod Llywodraethu Corfforaethol.

Egwyddor 1: Ymddwyn gydag uniondeb, gan ddangos ymrwymiad cryf tuag at werthoedd moesegol, a pharchu rheolaeth y gyfraith

Cod Llywodraethu Corfforaethol	Cafodd llywodraethu ei graffu'n fanwl yn ystod 2021/22 gan Grŵp Tasg a Gorffen o Swyddogion ac Aelodau a sefydlwyd yn arbennig i'r diben hwn. Adolygwyd y Cod Llywodraethu Corfforaethol yn fanwl a'i ailddrafftio gan y Grŵp, i sicrhau ei fod yn parhau i fod yn gonglfaen ar gyfer llywodraethu effeithiol yn y dyfodol. Mabwysiadwyd y Cod Llywodraethu diwygiedig yn ffurfiol gan yr Awdurdod yn ei gyfarfod ar y 27ain o Ebrill 2022.
Pwyllgor Safonau	Cyfarfu'r Pwyllgor Safonau ddwywaith yn ystod y flwyddyn. Yn y cyfarfod cyntaf a gynhaliwyd ar yr 11eg o Ebrill 2025, ystyriwyd a chytunwyd ar yr adroddiad blynyddol statudol ar gyfer 2024/25 i'w gyflwyno i Gyfarfod Blynyddol yr Awdurdod, ar sut mae swyddogaethau'r pwyllgor wedi'u cyflawni, a oedd yn cynnwys trosolwg o faterion ymddygiad yn gyffredinol o fewn yr Awdurdod. Roedd y rhaglen hefyd yn cynnwys adroddiad gan y Swyddog Monitro ynghylch y monitro a oedd wedi digwydd ar weithrediad y cod ymddygiad ac yn benodol y Datganiadau o Fuddiannau Aelodau. Yn ail gyfarfod y Pwyllgor Safonau a gynhaliwyd ar yr 19eg o Fedi 2025, ystyriwyd busnes arferol y Pwyllgor, a oedd yn cynnwys enwebu Aelodau ar gyfer y Panel Apeliadau Graddfa Statws Sengl, Caniatáu Goddefebau ac ystyried Adroddiad Monitro Cwynion Blynyddol yr Awdurdod yn ogystal ag Adroddiad Blynyddol Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru. Cynhaliwyd y trydydd cyfarfod ar y 27ain o Fawrth 2026, a ystyriwyd a chytunwyd ar yr adroddiad blynyddol statudol ar gyfer 2025/26 i'w gyflwyno i Gyfarfod Blynyddol yr Awdurdod, ar sut mae swyddogaethau'r pwyllgor wedi'u cyflawni, a oedd yn cynnwys trosolwg o faterion ymddygiad yn gyffredinol o fewn yr Awdurdod. Yn yr un cyfarfod, adroddodd y Pennaeth Gweinyddol a Gofal Cwsmer fod adolygiad o'r Polisi Datgelu Cyfrinachol (Seinio Rhybudd) a'r Polisi Gwrth-dwyll, Llwgwrwobrwyo a Llygredd wedi'i gynnal. Diweddarwyd y polisiau drafft newydd a gyflwynwyd i sicrhau eu bod yn cydymffurfio â'r ddeddfwriaeth

	gyfredol a hefyd ymgorfforwyd arfer da cyfredol. Yn ogystal, roedd enghreifftiau bellach wedi'u cynnwys yn y polisiau i gynorthwyo dealltwriaeth. Ystyriwyd a chymeradwywyd y polisiau drafft i'w cyflwyno i'r Awdurdod i'w mabwysiadu'n ffurfiol. Ar y 30ain o Ebrill 2025, adroddwyd i'r Awdurdod fod panel cyfweld wedi'i gynnal i recriwtio Aelod annibynnol newydd ar gyfer y Pwyllgor Safonau. Cyflwynwyd argymhelliad ar gyfer penodiad a gafodd ei gymeradwyo gan yr Awdurdod. Yn ystod y flwyddyn, cododd ail swydd wag Aelod annibynnol ar y Pwyllgor Safonau. Fodd bynnag, mae ymdrechion hyd yn hyn i recriwtio ar gyfer y swydd wedi bod yn aflwyddiannus.
Polisi Datgelu Cyfrinachol (Seinio Rhybudd)	Yn ystod 2025/26, ni dderbyniwyd unrhyw adroddiadau ac ni chodwyd unrhyw bryderon mewn perthynas ag unrhyw Aelod neu Swyddog o'r Awdurdod o dan Bolisi Seinio Rhybudd. Yn dilyn adolygiad ffurfiol o'r polisi hwn a ystyriwyd gan y Pwyllgor Safonau, cyflwynwyd y polisi drafft newydd i'r Awdurdod ar y 29ain o Ebrill 2026 a thrwy hynny cafodd ei fabwysiadu'n ffurfiol.
Polisi Gwrth-dwyll, Llwgrwobrwyo a Llygredd	Yn ystod 2025/26 ni dderbyniwyd unrhyw gwynion o dwyll neu lygredigaeth honedig mewn perthynas ag unrhyw Aelod neu Swyddog o'r Awdurdod, ac ni adnabuwyd unrhyw feysydd sy'n peri pryder gan yr Archwilwyr Mewnol yn ystod eu gwaith archwilio. Yn dilyn adolygiad ffurfiol o'r polisi hwn a ystyriwyd gan y Pwyllgor Safonau, cyflwynwyd y polisi drafft newydd i'r Awdurdod ar y 29ain o Ebrill 2026 a thrwy hynny cafodd ei fabwysiadu'n ffurfiol.
Cod Ymddygiad Enghreifftiol	Yn ystod 2025/26, ni fu unrhyw newidiadau neu ddiwygiadau i'r Cod Ymddygiad Enghreifftiol.
Cwynion – Swyddogion	Yn ystod 2025/26, derbyniodd yr Awdurdod gyfanswm o 14 cwyn ffurfiol. Ni chyfeiriwyd yr un o'r cwynion hyn yn ddiweddarach at Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru i ymchwilio iddynt.

	Ni fu'r Awdurdod felly yn destun ymchwiliad ffurfiol gan yr Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus yn ystod 2025/26.
Cwynion – Aelodau	Yn ystod 2025/26, ni dderbyniodd Swyddog Monitro'r Awdurdod unrhyw gwynion ffurfiol yn ymwneud â'r Aelodau, a ni chyflwynwyd unrhyw gwynion yn uniongyrchol i Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru.
Rheolau Sefydlog	Adolygwyd Rheolau Sefydlog yr Awdurdod fel rhan o gylch gorchwyl y Grŵp Tasg a Gorffen Adolygu Llywodraethu yn ystod 2021/22. Daeth yr adolygiad i'r casgliad bod yr Awdurdod yn parhau â'i strwythur pwyllgorau presennol ond y dylai'r Awdurdod yn y dyfodol ystyried newid sy'n rhoi'r hawl i'r Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau wneud penderfyniadau terfynol ar adroddiadau ariannol ac adroddiadau eraill (oni bai bod angen cymeradwyaeth benodol gan yr Awdurdod).
Rheolau Sefydlog parthed Chontractau	Daeth fersiwn ddiwygiedig newydd o'r Rheolau Sefydlog sy'n ymwneud â Chontractau i rym ar y 1af o Ebrill 2025. Mae'r adolygiad yn ymgorffori mân newidiadau i derfynau trothwy sydd bellach yn ymgorffori TAW, ac yn sicrhau cydymffurfiaeth â Deddf Caffael 2023. Ochr yn ochr â'r adolygiad i'r Rheolau Sefydlog, cofrestrodd yr Awdurdod ar y Llwyfan Digidol Canolog (LIDC) newydd. Mae'n ofynnol i bob awdurdod yn y DU gyhoeddi gwybodaeth yn ymwneud â chaffael ar y LIDC, a wneir yng Nghymru drwy gyhoeddi gwybodaeth ar blatfform GwerthwchiGymru sydd wedi'i gysylltu'n uniongyrchol.
Cynllun Dirprwyo	Adolygwyd y Cynllun Dirprwyo fel rhan o gylch gorchwyl y Grŵp Tasg a Gorffen Adolygu Llywodraethu yn ystod 2021/22. Daeth y Grŵp i'r casgliad bod y Cynllun Dirprwyo Swyddogion presennol yn parhau i fod yn addas i'r diben, ac felly ni wnaethpwyd unrhyw argymhelliad ar gyfer newidiadau.

Cofrestr Buddiannau'r Aelodau	Mae Deddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) 2013 yn rhoi gofyniad ar yr Awdurdod i gyhoeddi'r Gofrestr gyfredol o Ddiddordebau / Fuddiant Aelodau ar wefan yr Awdurdod. Mae'n gyfrifoldeb ar bob Aelod o'r Awdurdod i ddiweddarau eu cofnod buddiannau ac i adrodd ar unrhyw newidiadau mewn modd amserol. Serch hynny, mae'r Swyddog Gwasanaethau Democratiaidd yn anfon copi o'u cofnod cyfredol i bob Aelod ar ôl bob Cyfarfod Blynyddol o'r Awdurdod, ac yn gofyn iddynt ei adolygu a'i ddiweddarau os yn berthnasol.

Egwyddor 2: Sicrhau ein bod yn agored ac yn ymgysylltu â rhanddeiliaid trwy gyfrwng dull cynhwysfawr

Cynllun Cydraddoldeb Strategol	Cyflwynwyd yr Adroddiad Blynyddol ar y Cynllun Cydraddoldeb Strategol i'r Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ar y 26ain o Dachwedd 2025. Hwn oedd yr adroddiad cynnydd cyntaf ar y cynllun gweithredu o fewn Cynllun Cydraddoldeb Strategol yr Awdurdod ar gyfer 2024 – 28. Adroddwyd ar gynnydd y gwaith a wnaed a sut y cyfrannodd hyn at gyrraedd yr Amcanion Cydraddoldeb, ynghyd â'r Aseidiadau Effaith Cydraddoldeb a gynhaliwyd yn ystod y flwyddyn, data monitro cyflog cyfartal a data cydraddoldeb staff.
Ymgynghori Uniongyrchol	Yn ystod 2025/26 parhaodd yr Awdurdod i ymgysylltu â chymunedau a rhanddeiliaid lleol trwy amrywiaeth o ddulliau, o ymgynghoriadau ysgrifenedig traddodiadol a holiaduron ar-lein i weminarau, cyfarfodydd ar-lein yn ogystal â chyfarfodydd wyneb yn wyneb, gweithdai a chymorthfeydd ymgynghori. Mae ymgynghori yn rhan annatod o'r ystod eang o lifoedd gwaith a phrosiectau yr ydym yn ymgymryd â hwy fel Awdurdod, boed hynny trwy broses statudol ffurfiol, yn anffurfiol gyda chymunedau a rhanddeiliaid neu ar y cyd â chyrff cyhoeddus eraill. Fel Awdurdod bach, mae'n bwysig ein bod yn cynnwys cymunedau a rhanddeiliaid ac yn ystyried eu barn o'r cychwyn cyntaf, os ydym am lwyddo gyda'n prosiectau. Cynhaliwyd cyfres o symposia a gweithdai yn ystod y flwyddyn fel rhan o'r broses ymgysylltu ac ymgynghori cynhwysfawr gyda chymunedau Eryri a rhanddeiliaid, ar ddatblygu Cynllun Eryri (Cynllun Rheoli'r Parc Cenedlaethol) newydd ac Amcanion Llesiant yr Awdurdod. Bydd y mewnbynnau gwerthfawr a gafwyd gan yr holl ddigwyddiadau hyn bellach yn bwydo i mewn

	ac yn llywio'r gwaith datblygu pellach gan Swyddogion ac Aelodau dros y flwyddyn nesaf. Yn ogystal, mae gwaith ymgynghori yn parhau ym mhob cam datblygu allweddol o Gynllun Datblygu Lleol Eryri, drwy ymgynghori uniongyrchol a thrwy'r Fforwm Cymunedol. Mae'r cynlluniau datblygu Plas Tan y Bwlch yn parhau ar gyflymder. Yn ystod y cyfnod hwn, rhoddwyd sesiynau galw heibio, negeseuon e-bost a diweddariadau trwy ein sianeli cyfryngau cymdeithasol ac mae Cyfarwyddwr Rheoli Tir wedi mynychu cyfarfodydd y 6 Chyngor Cymuned a Thref sydd agosaf at Blas Tan y Bwlch (Maentwrog, Ffestiniog, Porthmadog, Penrhyndeudraeth, Talsarnau a Llanfrothen). Tua diwedd y flwyddyn ariannol, adroddwyd i staff am gynnydd adroddadwy gan gynnwys proses ceisiadau grant Cronfa Dreftadaeth y Loteri Genedlaethol a chyflwyno cynlluniau pensaernïol. Yn ogystal, cynhaliwyd Diwrnod Datblygu Aelodau i fynd trwy'r cynlluniau manwl ar y safle. Bydd Digwyddiad Cymunedol yn dilyn hyn ar 12fed o Fai 2026. Er mwyn rhoi cyfeiriad a chanllawiau ffurfiol i waith ymgysylltu ac ymgynghori'r Awdurdod yn y dyfodol, mabwysiadodd yr Awdurdod Strategaeth Ymgysylltu Gymunedol yn ffurfiol yn ei gyfarfod ar y 29ain o Ebrill 2026, a ddatblygwyd dros y flwyddyn ariannol 2025/26 blaenorol. Bydd y strategaeth hon yn rhoi ffocws a chanllawiau clir i'r holl staff ar waith ymgysylltu yn y dyfodol ac fe'i bwriedir fel dogfen fyw a fydd yn esblygu dros amser.
Strategaeth Cyfathrebu a Ymgysylltu	Mae cyfathrebu ac ymgysylltu yn elfen hanfodol ym mhopeth y mae'r Awdurdod yn ei wneud. Mae hefyd yn faes lle mae yna wastad le i wella, ac mae strategaeth yr Awdurdod yn adlewyrchu hyn. Mae datblygiadau technolegol cyflym a'r twf parhaus mewn llwyfannau cyfryngau cymdeithasol a lefelau cyfranogi yn golygu bod angen i'r Awdurdod ganolbwyntio'n llawn ar gyfathrebu'n effeithiol trwy'r sianeli cywir ar yr adeg iawn gydag ystod eang o gynulleidfaoedd. Cyflwynwyd yr adroddiad blynyddol a oedd yn cynnwys canlyniadau dangosyddion perfformiad i'r Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ar y 9fed o Orffennaf 2025.

	Adroddwyd bod sylwedd y cynnwys cyhoeddedig wedi cynyddu a bod dilynwyr ar draws llwyfannau digidol wedi cynyddu 5% yn ystod y flwyddyn. Parhaodd y Swyddog Cynnwys Digidol i ddatblygu ffyrdd arloesol newydd o ymgysylltu'n llwyddiannus â chynulleidfa eang.
Dyletswydd y Bartneriaeth Gymdeithasol	Nod Deddf Partneriaeth Gymdeithasol a Chaffael Cyhoeddus (Cymru) 2023 yw rhoi partneriaeth gymdeithasol ar sail statudol yng Nghymru. Mae gweithio mewn Partneriaeth Gymdeithasol yn y cyd-destun hwn yn golygu, pan fydd yr Awdurdod yn datblygu Amcanion Llesiant ac yn gwneud penderfyniadau strategol, fod yn rhaid sicrhau bod consensws neu gyfaddawd yn cael ei geisio gydag undebau llafur ynghylch y camau rhesymol y bwriedir eu cymryd i gyflawni'r amcanion hynny. Cyflwynwyd Adroddiad Blynyddol yn amlinellu sut mae'r Awdurdod wedi cydymffurfio â'r Ddyletswydd i'r Awdurdod ar yr 11eg o Fehefin 2024, cyn ei gyflwyno i'r Cyngor Partneriaeth Gymdeithasol.
Ceisiadau Rhyddid Gwybodaeth a Rheoliadau Gwybodaeth Amgylcheddol	Mae'r Awdurdod wedi mabwysiadu Cynllun Cyhoeddi Enghreifftiol y Comisiynydd Gwybodaeth ac wedi cyhoeddi canllaw ar wybodaeth, ac mae'r ddau ohonynt ar gael ar y wefan. Yn ystod 2025, derbyniwyd 50 o geisiadau ac o'r rhain derbyniodd 32 yr holl wybodaeth y gofynnwyd amdani (64%). O'r 18 cais arall, gwrthodwyd 10 neu fe'u gwrthodwyd yn rhannol gan nad oedd y wybodaeth a ofynnwyd amdani yn bodoli neu nad oedd yr awdurdod yn dal y wybodaeth, roedd 5 cais yn cynnwys data personol trydydd parti (yr oedd 2 o'r rhain hefyd wedi'u heithrio gan y byddai'r wybodaeth yn adnabod aelodau o'r cyhoedd sy'n adrodd am dorri rheolaeth gynllunio bosibl), roedd 1 cais am wybodaeth nad oedd ar gael eto gan nad oedd cynlluniau wedi'u cwblhau, gwrthodwyd 1 cais gan fod cost cydymffurfio yn fwy na'r terfyn priodol, a gwrthodwyd 1 cais gan ei fod yn wybodaeth a oedd eisoes yn rhesymol hygyrch trwy ddulliau eraill. O'r 50 cais, atebwyd bob un o fewn y terfyn amser o 20 diwrnod gwaith. Ni chyflwynwyd unrhyw gwynion yn ystod y flwyddyn i'r Comisiynydd Gwybodaeth ynghylch unrhyw gais am wybodaeth.

Rhaglenni Pwyllgorau ac Adroddiadau Cysylltiedig	Mae rhaglenni ac adroddiadau cysylltiedig Pwyllgorau'r Awdurdod yn cael eu cyhoeddi ar y wefan o leiaf 3 diwrnod gwaith clir cyn bob cyfarfod, i fodloni gofynion amser statudol. Mae archif o raglenni a dogfennau cysylltiedig o bwyllgorau'r gorffennol hefyd ar gael ar y wefan am y 3 blynedd olaf, gyda'r rhaglenni hyn ar gael drwy gais. Mae Cyfrol Cofnodion hefyd yn cael eu cyhoeddi yn flynyddol ar y wefan.

Egwyddor 3: Diffinio canlyniadau yn nhermau'r manteision economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol cynaliadwy

Cynllun Partneriaeth Yr Wyddfa	Mae'r gwaith o weithredu Cynllun Yr Wyddfa wedi parhau ers lansio'r cynllun diwygiedig ar y 15fed o Orffennaf 2025. Ers hynny, mae ystod eang o waith wedi'i gyflawni ar draws saith thema'r cynllun diwygiedig. • Mae gwelliannau sylweddol wedi'u gwneud i wefan Partneriaeth y Tri Chopa; • Mae ymgyrchoedd cyfathrebu pellach ynglŷn â theithio cynaliadwy wedi'u cynnal cyn y tymor prysur; • Cynhaliwyd digwyddiadau hyfforddi Mentra'n Gall ym Mhlas Tan y Bwlch a'r Bermo, ar y cyd â Chyngor Gwynedd; • Mae trefniadau wedi'u rhoi ar waith rhwng gwirfoddolwyr Yr Wyddfa a'r timau achub mynydd, i gefnogi eu hymdrechion achub lle bo hynny'n briodol; • Agorwyd arddangosfa ddehongli newydd ym Mhen y Pass; • Ychwanegwyd rhwystr sensitif i'r amgylchedd ar y llwybr rhwng Crib Goch a'r Garnedd Ugain i annog cerddwyr i ddilyn y llwybr mwyaf diogel; a phrosiectau ffensio i gefnogi pori gohiriedig ar dir Rheilffordd Yr Wyddfa, er budd Chwilen yr enfys; ac • Mae arolwg defnyddwyr Yr Wyddfa wedi'i ychwanegu at wefan y Parc ar gyfer monitro parhaus; comisiynwyd modiwl treftadaeth ddringo Eryri ac Yr Wyddfa ar gyfer rhaglen Llysgennad Eryri - i'w lansio ddiwedd Mehefin 2026; a bydd ap Llwybrau'r Wyddfa yn cael ei ail-frandio i gyd-fynd â brand y cynllun newydd.

Cynllun Eryri (Cynllun Partneriaeth Parc Cenedlaethol Eryri)	Mabwysiadwyd Cynllun Eryri gan Awdurdod y Parc Cenedlaethol fel ei Gynllun Rheoli (Partneriaeth) statudol ym mis Hydref 2020 ac fe'i lansiodd yn swyddogol ym mis Tachwedd 2020. Mae'n cynnwys cynllun gweithredu 5 mlynedd a ddaeth i ben yn 2025. Ers 2025 mae'r Awdurdod wedi bod yn adolygu ei bolisiâu, amcanion a chymau gweithredu. Cynhaliwyd cyfres o Symposia rhwng Mehefin 2025 ac Ionawr 2026 i drafod a chraffu ymhellach ar y blaenoriaethau a nodwyd, a dechrau'r broses o greu Cynllun Gweithredu ar gyfer Cynllun Eryri 2026-2031. Mae cynllun gweithredu drafft bellach yn cael ei gyd-gynhyrchu gyda Phartneriaid a mewnbwn staff ac aelodau'r Awdurdod. Bydd ymgynghori ar hwn, gyda'r nod o'i fabwysiadu gan yr Awdurdod yn 2026. Fel rhan statudol o adolygiad y Cynllun Rheoli – cynhyrchwyd Adroddiad Cyflwr y Parc a'i gyhoeddi ar ffurf micro-safle. Mae'r broses hon wedi adnabod 5 blaenoriaeth i Awdurdod y Parc Cenedlaethol ganolbwyntio arnynt ar gyfer y Cynllun Eryri newydd.
Cynllun Datblygu Lleol Eryri 2016-2031	Mabwysiadwyd Cynllun Datblygu Lleol Eryri 2016-2031 (CDLI) diwygiedig ar y 6ed o Chwefror 2019. Cymeradwywyd yr Adroddiad Monitro Blynyddol ar gyfer 2024-25 gan y Pwyllgor Cynllunio a Mynediad ar y 15fed o Hydref 2025, a'i gyflwyno wedyn i Lywodraeth Cymru. Mae rhai o brif ganfyddiadau'r adroddiad yn cynnwys: • Ni chaniatwyd unrhyw ddatblygiadau arwyddocaol sy'n tansilio pwrpasau statudol y Parc Cenedlaethol; • Mae polisiâu CDLI Eryri wedi bod yn effeithiol wrth benderfynu ar geisiadau cynllunio defnydd tir ac wrth amddiffyn apeliadau; • Mae caniatadau a chwblhau tai wedi bod yn is na'r targed gofyniad tai blynyddol cyfartalog am sawl blwyddyn yn olynol. Er y gwelwyd cynnydd yn y nifer a gafodd ganiatâd cynllunio (45 uned) yn ystod y 5ed flwyddyn fonitro, bu gostyngiad i 17 uned yn ystod 2024/25. • Mae'r Llwybr Tai yn dangos diffyg blynyddol yn erbyn y Gofyniad Tai Blynyddol a Ragwelir (AAR) yn ystod 2024/25 gyda chwblhau 34 uned yn ystod y blynyddoedd islaw'r hyn a ragwelwyd. Mae diffyg o -41% ar gyfer y

	gyfradd adeiladu gronnus ofynnol o ddechrau cyfnod y cynllun; • Rhwng 2024 a 2025, cymeradwywyd 5 cais i wella cyfleusterau cymunedol. • Mae 4,537 m² o ofod llawr cyflogaeth newydd (gan gynnwys addasiadau/trosiadau) wedi'i ganiatáu yn ystod 2024/2025 o fewn y Parc Cenedlaethol.
Cynllun Strategol ar gyfer Economi Ymweld Cynaliadwy	Ers mabwysiadu'r Cynllun Strategol ar gyfer Economi Ymweld Cynaliadwy yng Ngwynedd ac Eryri (2035) gan Awdurdod y Parc Cenedlaethol ar yr 8fed o Chwefror 2023, mae swyddogion APC a Chyngor Gwynedd wedi bod yn ffurfioli strwythurau gweithredu. Mae Cyngor Conwy bellach wedi ymrwymo i fynd â'r Memorandwm Cyd-ddealltwriaeth drwy eu prosesau democrataidd ac mae Conwy wledig wedi dod yn aelodau swyddogol o'r Cynllun ers Mai 2025. Mae dau gynllun gweithredu blynyddol bellach wedi'u cwblhau, ac mae'r broses o ddrafftio trydydd ar y gweill. Gyda'r cyfnod ymgynghori ar Ardoll Dwristiaeth bosibl ar waith, mae'r Bartneriaeth (sy'n cynnwys y Sector Twristiaeth a chymunedau lleol) wedi bod yn allweddol wrth gasglu adborth a deall mwy am obeithion a phryderon yr ardal. Mae'r Bartneriaeth yn esblygu'n gyson ac ar hyn o bryd mae'n cael ei symleiddio o ran nifer y cyfarfodydd mewn ymateb i adborth gan aelodau. Y Bartneriaeth yw'r gyntaf o'i math yng Nghymru ac ynghyd â chynllun gweithredu blynyddol y cytunwyd arno, mae'n ffurfio sail gref ar gyfer blaenoriaethu gwariant pe bai ardoll dwristiaeth yn cael ei mabwysiadu yn yr ardal hon. Ymhellach, mae yna Fwrdd Strategol sy'n cyfarfod ddwywaith y flwyddyn a Grŵp Cyflawni Partneriaeth yn ogystal â grwpiau Tasg a Gorffen sy'n arwain ar brosiectau penodol.
Rhaglen Waith Corfforaethol	Gan fod yr Awdurdod bellach wedi mabwysiadu Datganiad Llesiant sy'n cynnwys ei Amcanion Llesiant am gyfnod o bum mlynedd o 2021-26; ni fydd angen adolygiad blynyddol. Bydd y camau y cytunwyd arnynt yn y Rhaglen Waith Gorfforaethol yn awr yn ddigon i alluogi'r Awdurdod i asesu ei gynnydd o ran cyflawni'r Amcanion Llesiant ac felly ni fydd angen adroddiad Dangosyddion Perfformiad ar wahân. Ystyriwyd yr adroddiad terfynol ar y Rhaglen Waith Gorfforaethol ar gyfer 2024/25 gan y Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ar y 9fed o Orffennaf 2025.

	Mabwysiadwyd y Rhaglen Waith Gorfforaethol ar gyfer 2025/26 yn ffurfiol gan y Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ar y 19eg o Fawrth 2025. Rhodddwyd diweddariadau i'r Aelodau ar y cynnydd a wnaed o ran cyflawni'r Amcanion Llesiant, a amlinellwyd yn y Rhaglen Waith Gorfforaethol ar gyfer 2025/26. Adroddwyd ar gynnydd dau chwarter cyntaf y flwyddyn ariannol i'r Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ar yr 26ain o Dachwedd 2025. Cyflwynwyd adroddiad cynnydd y trydydd a'r pedwerydd chwarter (lle'r oedd ar gael) i'r un pwyllgor ar yr 11eg o Fawrth 2026. Disgwylir i'r adroddiad terfynol gael ei gyflwyno i'r Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau yn ei gyfarfod ym mis Gorffennaf 2026.
Strategaeth Carbon Isel Eryri 2024-29	Mae'r Awdurdod wedi drafftio Asesiad Risg Newid Hinsawdd ar gyfer Eryri fel tirwedd, mewn partneriaeth â Phrifysgol Bangor, gan werthuso risg a modelu senarios hinsawdd trwy lens Rhinweddau Arbennig y Parc. Bydd yr asesiad hwn yn sail i Strategaeth Addasu'r Awdurdod ac yn darparu sylfaen dystiolaeth ar gyfer y bennod Newid Hinsawdd yn y Cynllun Eryri diwygiedig. Gan ddefnyddio cyllid grant, mae'r Awdurdod hefyd wedi cychwyn ar brosiect Datgarboneiddio, gan gyd-fynd â'r amcanion a osodwyd gan Small World Consulting (2023). Mae'r 'ap twristiaeth gynaliadwy' yn gwobrwyo ymwelwyr a thrigolion fel ei gilydd am gymryd rhan mewn gweithredu gwyrdd, boed yn gwirfoddoli ar brosiectau adfer natur, teithio'n gynaliadwy neu fonitro bioamrywiaeth. Mae grŵp ffocws mewnol wedi cyfarfod i gytuno ar y camau nesaf yn ymdrech yr Awdurdod i leihau allyriadau sefydliadol. Cyhoeddir cynllun cyflawni i gadarnhau'r blaenoriaethau nesaf ar gyfer datgarboneiddio asedau a chadwyn gyflenwi sy'n eiddo i'r Awdurdod.
Strategaeth Coed a Choetiroedd	Ar y 30ain o Ebrill 2025 mabwysiadodd yr Awdurdod Strategaeth Coed a Choetiroedd, sy'n anelu at roi canllawiau i randdeiliaid a'r cyhoedd ar reoli a sefydlu coed a choetiroedd yn y dirwedd. Er bod y strategaeth yn cael ei harwain gan yr Awdurdod, mae'n dibynnu ar ddull partneriaeth a chydweithio gan nifer o bartneriaid, cymunedau ac unigolion.

	Mae'r strategaeth ffurfiol yn ychwanegiad pwysig i arwain gwaith a phrosiectau penodol o fewn y Rhaglen Waith Gorfforaethol sy'n cyfrannu at Amcan Llesiant Amgylchedd Gwydn yr Awdurdod.

Egwyddor 4: Penderfynu ar ymyriadau angenrheidiol i wneud y gorau o gyflawni'r canlyniadau a fwriedir

Strategaeth y Gyllideb 2025-26	Adroddwyd ar yr Adroddiad Alldro Refeniw a Chyfalaf ar gyfer 2024/25 i'r Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ar y 9fed o Orffennaf 2025, a oedd yn nodi sefyllfa derfynol y Cyfarwyddiaethau a Gwasanaethau o ran rheolaeth gyllidebol. Cadarnhawyd cyllideb refeniw a chyfalaf yr Awdurdod ar gyfer 2025/26 gan y Prif Swyddog Cyllid yn ei adroddiad i'r Awdurdod ar y 5ed o Chwefror 2025. Mae'r adroddiad hwn hefyd yn cadarnhau'r lefi ar awdurdodau cyfansoddol. Cyflwynwyd diweddariad i'r Gyllideb i'r Awdurdod ar y 10fed o Fedi 2025 ac ar y 10fed o Ragfyr 2025 yn ogystal ag i'r Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ar y 11eg o Fawrth 2026. Amlinellodd adroddiad mis Mawrth fod Llywodraeth Cymru ym mis Chwefror 2026 wedi dyrannu £1,003,300 ychwanegol mewn cyllid cyfalaf ar draws 29 o brosiectau, a £30,600 ychwanegol wedi'i dderbyn mewn cyllid refeniw i gefnogi pwysau capasiti, yn ogystal â chyllid ychwanegol o £635k hefyd a ddyrannwyd ar ddechrau mis Mawrth er mwyn diwallu'r diffyg o fewn y flwyddyn. Cadarnhawyd hefyd fod y grant Tirweddau Cynaliadwy, Lleoedd Cynaliadwy (TCLIC) wedi'i ymestyn am 2 flynedd arall ar gyfer 2025/26 - 2026/27 ac mae'n werth £500,000 ar gyfer 2025/26, yn ogystal â chyllideb gyfalaf cyffredinol o £330,000. Amlinellodd yr adroddiad hefyd drosglwyddiadau sylweddol dros £30k a gymeradwywyd eisoes a gofynnwyd am gymeradwyo trosglwyddiad pellach o £103K ar gyfer Ffiniau Traddodiadol.

Cyllideb Refeniw Sylfaenol ar gyfer 2026-27	Cadarnhaodd y Gyllideb Refeniw Sylfaenol ar gyfer 2026/27, a gyflwynwyd i'r Awdurdod yng nghyfarfod 10fed o Ragfyr 2025, fod darpariaeth wedi'i gwneud yn y gyllideb ar gyfer chwyddiant cyflogau o 3% yn 2026/27, bod cynnydd o 2% i setliad grant Llywodraeth Cymru ar gyfer 2026/27 wedi'i ragweld, ac y byddai'r ailbrisiu diweddar o gronfa bensiwn llywodraeth leol yn fuddiol iawn i'r Awdurdod yn y flwyddyn 2026/27. Fodd bynnag, cadarnhaodd yr adroddiad yn amlinellu Cyllideb yr Awdurdod a'r Ardoll ar Awdurdodau Cyfansoddol ar gyfer 2026/27 gan y Prif Swyddog Cyllid yng nghyfarfod yr Awdurdod ar y 4ydd o Chwefror 2026, fod y sefyllfa'n llawer gwell nag a ragwelwyd ond y byddai diffyg sylfaenol yn parhau. Mae'r setliad drafft a dderbyniwyd ym mis Ionawr 2026 yn cadarnhau cynnydd o tua 4% i gyllid craidd yr Awdurdod. Mae hyn yn cyfateb i godiad o £173,000, sydd yn ei dro yn cynyddu'r ardoll ar awdurdodau cyfansoddol o £58,000. Er bod y sefyllfa well hon yn cael ei chroesawu ac yn rhoi'r Awdurdod ar sail ariannol gadarnach nag a ragwelwyd, mae diffyg sylfaenol o £139,000 yn parhau. Yn dilyn y setliad drafft ffafriol ar gyfer 2026/27, rhoddwyd cymeradwyaeth i adfer cyllideb sylfaenol ar gyfer Plas Tan y Bwlch, gan ddisodli'r ddibyniaeth bresennol ar gronfeydd wrth gefn, am hyd y cyfnod pontio wrth i geisiadau grant gael eu symud ymlaen gyda Chronfa Dreftadaeth y Loteri.
Cynllun Ariannol Tymor Canolig 2024/25 – 2027/28	Cyflwynodd y Prif Weithredwr trosolwg o heriau ariannol yr Awdurdod ar gyfer y ddwy flynedd ariannol nesaf yng nghyfarfod yr Awdurdod ar y 10fed o Fedi 2025. Nodwyd nad oedd unrhyw arwydd y byddai setliad craidd Grant y Parc Cenedlaethol yn cynyddu dros y tair blynedd nesaf. Byddai setliad 'gwastad' yn achosi heriau sylweddol i'r Awdurdod, ac mae cynlluniau eisoes ar y gweill i fynd i'r afael â'r diffyg anochel y mae'r Awdurdod yn ei wynebu. Amlinellodd y cynllun y mesurau canlynol a chadarnhaodd eu bod yn cael eu dilyn yn weithredol: ➤ Cynyddu ffioedd parcio ceir; ➤ Cynyddu cynhyrchu incwm mewn Canolfannau Croeso, yn benodol ym Metws y Coed; a ➤ Ystyried toriadau i rai llinellau cyllideb er mwyn creu arbedion.

	Cadarnhaodd yr adroddiad, oherwydd newid posibl yn y llywodraeth ym mis Mai 2026, nad oedd Llywodraeth Cymru wedi darparu unrhyw wybodaeth y gellid ei dehongli i amcangyfrif ffigur y setliad. Cytunwyd i fabwysiadu'r Cynllun Ariannol Tymor Canolig fel dogfen waith, ac i'w adolygu a'i ddiweddarau wrth i wybodaeth berthnasol ddod ar gael. Yn ogystal, cytunwyd i weithio'n agos gyda Gweinidogion a Swyddogion Llywodraeth Cymru i ddatblygu ymrwymiad ar gyllidebau dangosol yn y dyfodol ac i geisio sicrhau darpariaeth tuag at gostau chwyddiant, er mwyn sicrhau bod yr Awdurdod yn cyflawni ei ddyletswyddau statudol. Yn y Gweithgor Aelodau ym mis Hydref 2025, cyflwynwyd adroddiad pellach i'w ystyried gyda chynlluniau ar sut i ymateb i'r diffyg. Yn dilyn ystyriaeth fanwl, cytunwyd ar y canlynol: ➤ Egwyddor cynyddu ffioedd parcio ceir a gorfodi diffyg talu i ddod â £500,000 ychwanegol y flwyddyn i mewn (gyda £100,000 pellach wrth gefn); ➤ Gosod targed o £40,000 ychwanegol y flwyddyn o incwm manwerthu; ➤ Cytuno i gadw ffioedd cynllunio wedi'u cyllidebu ar y lefelau presennol a monitro'r sefyllfa hon dros y 12 mis nesaf; ➤ Archwilio ffynonellau posibl eraill o incwm masnachol, gan gynnwys recriwtio Rheolwr Masnachol; ac i ➤ Adnabod arbedion yn y gyllideb sylfaenol o £130K oherwydd cyflwr iach y gronfa bensiwn presennol.
Rheoli Perfformiad	Cafodd y mecanwaith ar gyfer adolygu perfformiad mewn perthynas â Datganiad Llesiant yr Awdurdod a'r Rhaglen Waith Gorfforaethol eu nodi'n ffurfiol yn 2021/22. Mae'n cadarnhau y bydd y Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau yn craffu perfformiad ar y camau gweithredu a gynhwysir yn y Rhaglen Waith Gorfforaethol sy'n rhoi cipolwg ar gynnydd bob chwarter. Roedd yr Adroddiad Blynnyddol ar gyfer 2024/25 a gymeradwywyd i'w fabwysiadu a'i gyhoeddi gan yr Awdurdod yn ei gyfarfod ar yr 10fed o Fedi 2025, yn adrodd ar gynnydd Blwyddyn 4 o ran cyflawni Amcanion Llesiant yr Awdurdod. Er ei fod wedi'i gynllunio'n wreiddiol i adolygu Amcanion Llesiant yr Awdurdod yn 2025 gyda'r bwriad o'u

	mabwysiadu erbyn mis Ebrill 2026, rhoddodd yr Awdurdod gymeradwyaeth ar yr 11eg o Fehefin 2025 i ymestyn yr amcanion presennol am flwyddyn i 2027. Byddai hyn yn caniatáu i'r adolygiad parhaus o Gynllun Eryri ragflaenu adolygu'r Amcanion Llesiant, gyda'r bwriad o ddarparu sylfaen llawer cryfach a mwy cynhwysol i ddechrau adolygiad o'r Amcanion Llesiant yn 2026-27. Yn ogystal, cyflwynodd Llywodraeth Cymru dargedau a mecanwaith adrodd newydd fel rhan o'r broses o gyhoeddi'r Llythyr Grant Strategol blynyddol eleni. Adroddwyd ar y broses i'r Aelodau yng nghyfarfod yr Awdurdod ar y 10fed o Fedi 2025. Byddai'r fframwaith newydd yn cael ei gyflwyno bob blwyddyn gyda diweddariadau 6 mis yn ofynnol. Adroddwyd ar y canlyniadau 6 mis cychwynol i'r Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ar y 26ain o Dachwedd 2025.

Egwyddor 5: Datblygu gallu'r endid, gan gynnwys gallu ei arweinyddiaeth a'r unigolion ynddo

Rôl Disgrifiadau Aelodau	Cafodd y disgrifiadau diwygiedig ar gyfer rôl Aelodau a'r Cadeirydd a'r Is-Gadeirydd eu mabwysiadu gan yr Awdurdod ar yr 27ain o Ebrill 2022. Gwnaethpwyd newidiadau i gryfhau pwyslais rôl aelodau wrth osod cyfeiriad strategol ac uchelgais ar gyfer yr Awdurdod, gan ddarparu cyflwyniad trosfwaol gan gynnwys pwrpas Parciau Cenedlaethol a rôl yr Awdurdod wrth gyflawni'r dibenion hyn, a chryfhau'r adran ar ddatblygiad personol a rôl.
Presenoldeb Aelodau	O'r 1af o Hydref 2024, mae holl bwyllgorau a chyfarfodydd yr Awdurdod wedi eu cynnal yn y Brif Swyddfa ym Mhenrhyndeudraeth, gan fanteisio'n llawn ar y buddsoddiad technolegol newydd ar gyfer cynnal cyfarfodydd hybrid sydd wedi gwreiddio'n dda. Gall aelodau'r cyhoedd arsylwi'r pwyllgorau mewn person neu wyllo gweddarllediad byw, ac eithrio'r Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ar hyn o bryd. Gellir gweld recordiadau pwyllgorau yn ddiweddarach hefyd drwy sianel YouTube yr Awdurdod.

	Roedd presenoldeb aelodau mewn cyfarfodydd yn ystod 2025/26 yn 85%, sy'n gyson gyda'r 85% o bresenoldeb yn y ddwy flynedd flaenorol, sef 2024/25 a 2023/24.
Hyfforddiant Aelodau	Yn 2025/26, roedd presenoldeb aelodau mewn digwyddiadau hyfforddi yn 67.6% (48% yn 2024/25). Yn ogystal â rhaglen hyfforddi Aelodau'r Awdurdod, eleni cynhaliwyd Seminar Aelodau Parciau Cenedlaethol Cymru ar thema Adfer Natur gan yr Awdurdod yn Eryri, a chafodd gefnogaeth dda gan Aelodau'r Awdurdod.
Gwerthusiadau Perfformiad a Hyfforddiant Staff	Nodir anghenion dysgu a datblygu mewn adolygiadau gwerthuso perfformiad blynyddol, sy'n amlinellu blaenoriaethau hyfforddi ar gyfer y flwyddyn i ddod. Mae cyfraddau gwerthuso staff yn parhau i fod yn isel, gydag ond 45% o staff yn derbyn gwerthusiad yn ystod 2025/26. Mae adolygiad o'r broses arfarnu gyfan ar y gweill ar hyn o bryd a fydd yn adnewyddu ac yn ailffocysu'r weithdrefn, gan ei diweddarau ag arfer da. Ar y cyd â hyn, bydd gwaith yn cael ei wneud gyda Phenaeithiaid Gwasanaeth i sicrhau perchnogaeth dros y broses ac i'w helpu i adnabod ei werth.
Strategaeth Adnoddau Dynol	Cyflwynwyd diweddariad cynhwysfawr ar weithgarwch Adnoddau Dynol ar gyfer y cyfnod deuddeg mis o fis Tachwedd 2024 i fis Hydref 2025 i'r Cyd-weithgor Lleol ar yr 28ain o Dachwedd 2025, fel rhan o'r ymrwymiad parhaus i dryloywder, cydweithio, a gwelliant parhaus mewn rheoli'r gweithlu. Mae'r adroddiad yn amlinellu datblygiadau allweddol mewn polisi AD, mentrau lles staff, data recriwtio a chadw, gweithgaredd hyfforddi a datblygu, a chysylltiadau diwydiannol. Mae'n adlewyrchu blaenoriaethau strategol yr Awdurdod wrth feithrin diwylliant gweithle cynhwysol, cefnogol, a pherfformiad uchel, sy'n cyd-fynd â'n gwerthoedd sefydliadol a'n cyfrifoldebau statudol.
Gallu Tîm Arweinyddiaeth	Penderfynodd yr Awdurdod yn y flwyddyn ariannol flaenorol ddiwygio strwythur y Tîm Arweinyddiaeth a chynyddu ei niferoedd i fynd i'r afael â'r risg gynyddol o ran gwydnwch sefydliadol.

	Yn ystod 2025/26, cwblhawyd yr ailstrwythuro a llwyddwyd i recriwtio i swyddi gwag. Dyma'r strwythur newydd: Prif Weithredwr, Cyfarwyddwr Gwasanaethau Corfforaethol (gan ymgorffori rôl y Swyddog Monitro), Cyfarwyddwr Cynllunio a Phartneriaethau a Chyfarwyddwr Rheoli Tir. Yn unol â hynny, mae'r risg hon bellach wedi'i dileu o Gofrestr Risg yr Awdurdod.

Egwyddor 6: Rheoli risgiau a pherfformiad trwy reolaeth fewnol gadarn a rheolaeth ariannol gyhoeddus gref

Datganiadau Ariannol	Cyflwynwyd a chymeradwywyd y Datganiad Cyfrifon Terfynol ar gyfer 2022/23 yn ffurfiol, ynghyd ag Adroddiad ISA 260 yng nghyfarfod yr Awdurdod ar y 30ain o Ebrill 2025. Cadarnhaodd Archwilio Cymru fod angen nifer o welliannau, ac oherwydd hyn roedd angen mwy o amser ar Archwilio Cymru i archwilio'r cyfrifon a fyddai'n arwain at ffi uwch i'r Awdurdod. Fodd bynnag, rhoddwyd barn ddiamod ar y cyfrifon terfynol ar ôl i gywiriadau gael eu gwneud. Awdurdodwyd y Cadeirydd a'r Prif Swyddog Cyllid i lofnodi Llythyr Cynrychiolaeth Terfynol gan yr Archwilydd Penodedig gan Archwilio Cymru yn unol â Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) (Diwygio) 2018. Yng nghyfarfod yr Awdurdod ar y 10fed o Ragfyr 2025, cyflwynodd Archwilio Cymru ei Gynllun Archwilio sy'n nodi'r cynllun ar gyfer archwiliad cyfrifon 2023/24 a rhaglen waith archwilio perfformiad 2025/26. Nododd y Cynllun y bwriad i osod amserlen o ddeunaw mis ar gyfer archwilio cyfrifon 2024/25 a 2025/26, mewn ymgais i ddal i fyny ar oediadau blaenorol. Cyflwynwyd a chymeradwywyd y Datganiad Cyfrifon Terfynol ar gyfer 2023/24 yn ffurfiol, ynghyd ag Adroddiad ISA 260 yng nghyfarfod yr Awdurdod ar y 29ain o Ebrill 2026.

	Awdurdodwyd y Cadeirydd a'r Prif Swyddog Cyllid i lofnodi Llythyr Cynrychiolaeth Terfynol gan yr Archwilydd Penodedig gan Archwilio Cymru yn unol â Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) (Diwygio) 2018. Adroddwyd, oherwydd oedi yn Natganiad Cyfrifon y blynyddoedd blaenorol, ei bod yn profi'n heriol iawn dal i fyny er gwaethaf cymorth ychwanegol gan gwmni allanol. Mewn ymateb i bryderon, cymeradwywyd cynnig i dderbyn adroddiad i gyfarfod yr Awdurdod ym mis Medi 2026 gyda diweddariad ar y gwaith i gwblhau'r Datganiad Cyfrifon ar gyfer 2024/25 a 2025/26.
Rheoli Risg	Mae newidiadau wedi digwydd yn ystod y flwyddyn i sut mae'r Gofrestr Risg yn cael ei hadolygu a'i diweddarau. Mae adolygu a diweddarau bellach yn digwydd bob deufis gan y Penaethiaid Gwasanaeth a'r Tîm Arweinyddiaeth. Mae risgiau adnabyddedig fel y'u nodir yn y Gofrestr Risg bellach wedi'u dyrannu fel cyfrifoldeb i Gyfarwyddwyr er mwyn gwella goruchwyliaeth ac atebolrwydd. Mae'r Gofrestr Risg yn parhau i gael ei hadolygu gan Aelodau ym mhob Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ac mae unrhyw risgiau sy'n cael eu dileu o'r Gofrestr yn cael ei gadarnhau'n flynyddol mewn cyfarfod Awdurdod.
Archwilio Allanol	Derbyniwyd yr adroddiad terfynol ar Hybu Mynediad gan Archwilio Cymru ym mis Gorffennaf 2025, a gyflwynwyd yn ddiweddarach i'r Aelodau i'w drafod yn y Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ar y 26ain o Dachwedd 2025, ynghyd ag ymateb y sefydliad i'r 4 argymhelliad. Yn yr un cyfarfod, cyflwynodd Archwilio Cymru eu hadroddiad terfynol hefyd (a dderbyniwyd ym mis Medi 2025) ar eu hasesiad o'r graddau yr oedd yr Awdurdod wedi cymhwyso'r egwyddor datblygu gynaliadwy wrth osod yr amcanion llesiant. Roedd Archwilio Cymru yn fodlon yn gyffredinol bod yr Awdurdod wedi cymhwyso'r egwyddor datblygu gynaliadwy ond gwnaeth 2 argymhelliad ar sut y gellid gwella hyn yn y dyfodol. Cyflwynwyd ymateb y sefydliad i'r cyfarfod hefyd.

	Yng nghyfarfod yr Awdurdod ar y 10fed o Ragfyr 2025, adroddodd y Prif Weithredwr ar yr argymhellion a wnaed gan Archwilio Cymru o ganlyniad i'w Hasesiad Sicrwydd a Risg a gynhaliwyd rhwng Ionawr a Mai 2025. Y prif fater arwyddocaol cyntaf a nodwyd oedd diffyg trefniadau ffurfiol ar gyfer diogelu oedolion a phlant y gallai staff ryngweithio â nhw. O ganlyniad, mabwysiadodd yr Awdurdod Bolisi Diogelu yn yr un cyfarfod. Yr ail fater oedd yr angen i sefydlu trefniadau i adolygu polisïau corfforaethol a dogfennau llywodraethu yn rheolaidd er mwyn sicrhau eu bod yn cael eu cadw'n gyfredol ac yn cydymffurfio â deddfwriaeth. Cadarnhawyd bod trefniadau ffurfiol bellach wedi'u rhoi ar waith sy'n bodloni'r argymhelliad. Mae manylion llawn y canfyddiadau a'r argymhellion wedi'u nodi o dan Adran 6 (Materion Llywodraethu Sylweddol) yn y Datganiad hwn.
Archwiliad Mewnol	Mae'r Rheolwr Archwilio Mewnol yn adrodd ar waith y flwyddyn ariannol flaenorol i'r Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau. Fodd bynnag, ni chyflwynwyd yr adroddiad blynyddol ar gyfer 2023/24 ar unrhyw adeg yn ystod 2024/25. O ganlyniad, adroddodd yr adroddiad a gyflwynwyd i'r Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ar y 9fed o Orffennaf 2025 ar waith Archwilio Mewnol 2023/24 a 2024/25. Adroddwyd bod 3 archwiliad wedi'u cynnal, sef Trefniadau Cyfathrebu'r Gwasanaeth Cynllunio, Cymorth i Aelodau, a Gwirfoddolwyr. Rhodddwyd sgôr "Boddhaol" i'r ddau archwiliad ar Drefniadau Cyfathrebu'r Gwasanaeth Cynllunio a Gwirfoddolwyr - mae rheolaethau ar waith i gyflawni'r amcanion ond mae agweddau lle gellir tynhau'r trefniadau i liniaru'r risgiau ymhellach. Rhodddwyd sgôr "Uchel" i'r archwiliad ar Gymorth i Aelodau - gellir mynegi sicrwydd o briodoldeb gan y gellir dibynnu ar y rheolaethau mewnol sydd ar waith i gyflawni amcanion.

	Mynegodd yr Aelodau anfodlonrwydd ynghylch dyfarnu lefel sicrwydd "Uchel" i Gymorth i Aelodau gan mai dim ond 4 ymateb i'r holiadur a dderbyniwyd allan o 18. Yn ogystal, er bod y cynllun gwaith ar gyfer 2025/26 yn honni ei fod yn seiliedig ar ddadansoddiad o risgiau, nid oedd unrhyw sôn yn yr adroddiad am unrhyw ddefnydd o ymgynghorwyr, ac awgrymwyd y gellid gwehyddu rhai o risgiau uchel Proffil Risg yr Awdurdod i'r adroddiad hwn. Yn unol â hynny, ni chyflwynwyd unrhyw gynnig i gymeradwyo'r adroddiad i'r Pwyllgor er mwyn galluogi ailedrych ar y cynllun gwaith. Yng nghyfarfod pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ar y 26ain o Dachwedd 2025, ailgyflwynwyd y Cynllun Archwilio Mewnol ar gyfer 2025/26 i'w ystyried. Adroddwyd, yn dilyn trafodaethau gyda'r Tîm Arweinyddiaeth, fod dau faes risg wedi'u nodi a'u cynnig i'w hintegreiddio i waith Archwilio Mewnol, sef: Rheolaeth Wael ac Aneffeithiol o Brosiectau gan yr Awdurdod a risgiau ariannol ac i enw da ynghylch dyfodol Plas Tan y Bwlch. Derbyniwyd y Cynllun Archwilio diwygiedig.
Iechyd a Diogelwch	Cyflwynodd y Swyddog Iechyd a Diogelwch Adroddiad Blynyddol i'r Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ar y 26ain o Dachwedd 2025. Yn ystod 2024/25, mynychodd 131 o staff gyrsiau hyfforddi yn ymwneud ag iechyd a diogelwch gyda 426 o gyrsiau eraill yn ymwneud ag iechyd a diogelwch wedi eu hymgymryd gan staff ar-lein yn ystod yr un cyfnod. O fewn yr un cyfnod adrodd, adroddwyd am 26 o ddigwyddiadau a oedd yn cynnwys digwyddiadau bron â digwydd, ac nid oedd yr un ohonynt yn adroddadwy o dan y Rheoliadau Adrodd ar Anafiadau, Clefydau a Digwyddiadau Peryglus (RIDDOR). Yn ystod 2024, Straen, Pryder ac Iselder oedd y prif reswm dros absenoldebau yn y gweithle, gan gyfrif am 47% o'r holl ddyddiau a gollwyd. O'r rhain, roedd straen yn y gweithle yn cyfrif am 15% o'r absenoldebau. Er bod y cynnydd yn rhannol oherwydd cofnodi gwell, cadarnhawyd bod mesurau lliniaru eisoes ar waith.

Canolfannau Gwybodaeth	Mae gan yr Awdurdod 3 Canolfan Gwybodaeth, sef ym Metws y Coed, Beddgelert ac Aberdyfi, sydd yn cael eu rheoli gan Reolwr Twristiaeth Gynaliadwy, gyda'r prif nod i sicrhau bod y canolfannau yn fasnachol hyfyw / hunangynhaliol. Yn ogystal, roedd gofod manwerthu newydd wedi'i agor ym Mhen y Pass. Cyflwynwyd Adroddiad Blynyddol y Canolfannau Gwybodaeth i'r Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ar y 26ain o Dachwedd 2025. Rhoddodd yr adroddiad drosolwg o'r flwyddyn 2025/26 hyd yma. Y prif faterion i'w nodi oedd bod y tymor cyffredinol wedi gweld cynnydd o 5% mewn ymholiadau ymwelwyr ond gostyngiad o 3% mewn trosiant; bod rhagolygon yn edrych yn addawol ar gyfer ehangu Canolfan Hwb Pen y Pass, fodd bynnag ni ellid cwblhau rhwymedigaethau cyllidebol ar gyfer tymor 2026/27 ar hyn o bryd.
Strategaethau Benthycu a Buddsoddi / Rheoli'r Trysorlys	Cyflwynwyd yr Adroddiad Blynyddol, sy'n darparu Rheolaeth y Trysorlys (benthycu a buddsoddi) gwirioneddol yr Awdurdod yn ystod 2024/25, i'r Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ar y 9fed o Orffennaf 2025. Adroddwyd, yn ystod 2024/25, fod gweithgaredd yr Awdurdod wedi aros o fewn y cyfyngiadau a osodwyd yn wreiddiol, nad oedd unrhyw fenthyciadau wedi digwydd, ac nad oedd unrhyw fanciau a ddefnyddiwyd gan yr Awdurdod ar gyfer buddsoddi wedi methu â thalu. Yn 2024/25, cyfanswm y llog a dderbyniwyd ar fuddsoddiadau oedd £386,792, yn erbyn cyllideb o £120,000. Dechreuodd yr Awdurdod y flwyddyn ariannol heb ddyled, ac ariannwyd refeniw a gwariant cyfalaf yn ystod 2024/25 gydag incwm grant a chronfeydd refeniw. Felly, o safbwynt Rheoli'r Trysorlys, mae'r Awdurdod yn parhau i fod yn rhydd o ddyled. Cyflwynodd y Prif Swyddog Cyllid y Strategaeth Gyfalaf ar gyfer 2026/27 yng nghyfarfod yr Awdurdod ar y 4ydd o Chwefror 2026.

	Mae'r adroddiad yn rhoi trosolwg lefel uchel o sut mae gwariant cyfalaf, cyllid cyfalaf a gweithgaredd rheoli trysorlys yn cyfrannu at ddarparu gwasanaethau'r Parciau Cenedlaethol ynghyd â throsolwg o sut mae risg gysylltiedig yn cael ei rheoli a'r goblygiadau ar gyfer cynaliadwyedd ariannol yn y dyfodol. Mae'r adroddiad yn cadarnhau bod yr Awdurdod yn dechrau 2026/27 yn rhydd o ddyled. Mae gwariant cyfalaf a gynlluniwyd ar gyfer y flwyddyn yn cyfateb i £2.926M ac mae £2.3M ohono wedi'i ariannu gan ffynonellau allanol a £626K wedi'i ariannu gan adnoddau'r Awdurdod ei hun. Nid oes disgwyl y bydd angen i'r Awdurdod ariannu unrhyw waith cyfalaf trwy fenthyca. Cymeradwyodd yr Aelodau beidio â newid y terfyn benthyca awdurdodedig a'r ffin weithredol, a chymeradwyasant y Strategaeth Benthyca Cyfalaf a'r Strategaeth Buddsoddi ar gyfer 2026/27, a nodasant y cynnwys mewn perthynas â'r Cod Darbodus.
Canolfan Astudio Plas Tan y Bwlch	Yn dilyn adroddiad i'r Awdurdod ar y 30ain o Ebrill 2025 lle cymeradwyodd yr Aelodau'n ffurfiol i Swyddogion fynd ar drywydd cadw Plas Tan Y Bwlch yn amodol ar sicrhau grant Cronfa Dreftadaeth y Loteri Genedlaethol, gyda'r bwriad o adleoli swyddfeydd o Benrhyndeudraeth i'r Plas, gan gynnwys cymysgedd ehangach o ddefnyddiau ar gyfer yr eiddo, dechreuwyd ar y gwaith. Cyflwynwyd adroddiad diweddar i'r Awdurdod ar y 10fed o Fedi 2025, lle adroddwyd bod: ➤ Penseiri Donald Insall Associates wedi cael eu comisiynu i gynorthwyo'r Awdurdod; ➤ Roedd Cadw yn gefnogol iawn a chyfeiriodd at eu proses ymgeisio am grant ar gyfer posibiliadau cyllid cyfatebol; ➤ Cyflwyno cais cyfnod datblygu o £325K ym mis Chwefror 2026; ➤ Cyflwyno'r prif gais (cais cyfnod cyflawni) am £9M yn 2027 yn amodol ar lwyddo i gael cais cyfnod datblygu; a ➤ Mae adborth gan y gymuned leol wedi bod yn gadarnhaol. Oherwydd cyfle i gydweithio ag Amgueddfa Cymru a'r hanesydd Peter Lord i sefydlu oriel ym Mhlas Tan y Bwlch, mae'r bwriad i gyflwyno'r cais cyflawni yn 2027 bellach wedi cynyddu o ran gwerth i £15m. Cyflwynwyd datganiad o

	ddiddordeb newydd i Gronfa Dreftadaeth y Loteri gyda'r ffigur diwygiedig, sydd wedi'i gymeradwyo. Mae Cofrestr Risg yr Awdurdod yn parhau i gael ei hadolygu a'i diweddarau drwy gydol y broses hon, i adlewyrchu'r sefyllfa ddiweddaraf o ran lliniaru risgiau.
Yr Ysgwrn	Cyflwynwyd Adroddiad Blynyddol Yr Ysgwrn ar gyfer 2024/25 i'r Awdurdod ar yr 10fed o Fedi 2025. Nododd yr adroddiad bod y prosiect cydweithredol Geiriau Diflanedig wedi dod i ben ym mis Mehefin 2024. Agorwyd arddangosfa newydd 'Yr Ysgwrn yn Ysbrydoli' ym mis Gorffennaf 2024, sy'n cynnwys nifer o weithiau celf gan artistiaid blaenllaw Cymru. Cynhaliwyd cyfanswm o 15 o weithgareddau yn ystod y flwyddyn a ddenodd 250 o fynychwyr. Derbyniwyd grantiau ar gyfer rhai o'r gweithgareddau gan Ffederasiwn Amgueddfeydd ac Oriolau Gwynedd a Llywodraeth Cymru. Yn ogystal, derbyniwyd tri grant ar gyfer gwaith hirdymor. Y cyntaf oedd grant gan Ffederasiwn Amgueddfeydd ac Oriolau Cymru i gwblhau comisiynau marchnata, gan gynnwys hysbysebion Google a ffilm hyrwyddo Yr Ysgwrn, a chwblhawyd y rhain yng ngwanwyn 2025. Derbyniwyd grant pellach gan Artfund ar gyfer prosiect The Herds, prosiect cyfiawnder hinsawdd artistig. Yn olaf, derbyniwyd grant gan Sefydliad Ulrike Michal ar gyfer y Celfyddydau (UMFFTA) ar gyfer prosiect celfyddyd weledol, yn seiliedig ar Y Gadair Ddu ac ail gadair farddonol gan Eugene Van Fleteren a gomisiynwyd ar gyfer yr eisteddfod genedlaethol ym 1918. Cyflwynir cais i adnewyddu statws achredu amgueddfa'r Ysgwrn ym mis Ionawr 2026.

Egwyddor 7: Rhoi arferion da ar waith o ran tryloywder, adrodd, ac archwilio i sicrhau atebolrwydd effeithiol

Datganiad Polisi Tâl	Mae gofyniad ar Awdurdodau Lleol i baratoi datganiadau polisi tâl o dan Adran 38(1) o Ddeddf Lleoliaeth 2011. Er bod Awdurdodau'r Parciau Cenedlaethol wedi'u heithrio o'r gofyniad hwn ystyriwyd ei fod yn arfer da mabwysiadu datganiad o'r fath, ac yn unol â hynny gwneir hyn yn flynyddol gan y Pennaeth Adnoddau Dynol.

	Cyflwynwyd Adroddiad Blynyddol Polisi Cyflog yr Awdurdod ar gyfer 2024/25 a Datganiad Polisi Cyflog ar gyfer 2025/26 i'r Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ar y 9fed o Orffennaf 2025 ond fe'i tynnwyd yn ôl yn y cyfarfod oherwydd bod ffigurau anghywir wedi'u cyflwyno. Fe'i hailgyflwynwyd i'r Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ar y 26ain o Dachwedd 2026 gyda'r ffigurau cywir lle gafodd ei gymeradwyo.
Adroddiad Blynyddol 204/25	Cyflwynwyd yr Adroddiad Blynyddol ar gyfer 2024/25 yng nghyfarfod yr Awdurdod ar y 10eg o Fedi 2025, cyn iddo gael ei gyhoeddi ar y wefan a'i ddosbarthu i brif ganolfannau'r Awdurdod, llyfrgelloedd cyhoeddus ac ati, o fewn y Parc Cenedlaethol. Mae'n cynnwys Adroddiad Blynyddol y Cadeirydd ar gyfer y flwyddyn, sy'n nodi'r hyn a gyflawnwyd, beth na chafodd ei gyflawni ac unrhyw broblemau a wynebwyd. Mae hefyd yn cynnwys manylion am Flaenoriaethau Gwasanaeth yr Awdurdod ac Amcanion yr Awdurdod a osodir yn flynyddol sy'n bwydo i mewn ac yn dangos sut y bwriedir mynd â'r Parc Cenedlaethol yn ei flaen er mwyn gwireddu gweledigaeth yr Awdurdod; gwerthusiad cryno o'r cynnydd a wnaed o ran cwrdd ag Amcanion yr Awdurdod, a rheoli perfformiad.
Pwyllgorau Hybrid a Darlledu	O'r 1af o Hydref 2024, mae holl gyfarfodydd swyddogol yr Awdurdod bellach yn cael eu cynnal ym Mhrif Swyddfa Penrhyndeudraeth, gan fanteisio'n llawn ar y buddsoddiad mewn technoleg cyfarfodydd hybrid sydd wedi'i osod yn yr ystafelloedd cynadledda. Mae cyfarfodydd yr Awdurdod a'r Pwyllgor Cynllunio a Mynediad hefyd yn cael eu gweddarlledu'n fyw ar sianel YouTube yr Awdurdod, yn ogystal â hynny mae recordiad o'r cyfarfod i'w weld ar unrhyw adeg. Felly gall aelodau'r cyhoedd naill ai fynychu cyfarfodydd y Pwyllgor yn bersonol neu gallant gael mynediad o bell. Mae hyn nid yn unig yn gwella mynediad i Aelodau a Swyddogion ond hefyd yn gwella mynediad, tryloywder ac adrodd ar fusnes yr Awdurdod i aelodau'r cyhoedd.
Cyllido Grant	Ariennir y rhan fwyaf o waith prosiect yr Awdurdod trwy gyllid grant allanol.

	Rhoddir diweddariadau Cyllid Grant, gan gynnwys unrhyw ailbroffilio a newidiadau i ddyddiadau gorffen lle bo'n berthnasol, i Aelodau drwy'r Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau. Rhoddir gwybodaeth fanwl am brosiectau a ariennir gan gyfalaf yn ogystal â phrosiectau byw. Mae'r Awdurdod yn adolygu ei flaenoriaethau'n flynyddol, gan sicrhau y rhoddir ystyriaeth i'r amserlenni sy'n gysylltiedig â rhai rhwymedigaethau grant, ac o ganlyniad yn cadarnhau'r meysydd blaenoriaeth ar gyfer bidiau yn y dyfodol. Mae'r aelodau wedi cadarnhau'n flaenorol bod angen eu cymeradwyaeth ar gyfer prosiectau o dan yr amgylchiadau canlynol: • Unrhyw brosiectau aml-flwyddyn. • Unrhyw gynnig nad yw'n cyd-fynd â'r hyn y cytunwyd arno fel blaenoriaeth strategol. • Unrhyw gynnig a gyfeiriwyd at aelodau gan y Cadeirydd neu Brif Swyddog Gweithredol. • Unrhyw gynnig yn ystod y flwyddyn uwchlaw'r terfyn cyllid y cytunwyd arno (cytunwyd ar £150,000) Rhodddwyd diweddariad i'r Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ar y 9fed o Orffennaf 2025 ar amrywiol gynlluniau grant byw. Yn ogystal, rhodddwyd adroddiad yn amlinellu cyflawniadau'r Awdurdod gan ddefnyddio cyllid grant Tirweddau Cynaliadwy, Lleoedd Cynaliadwy Llywodraeth Cymru o 2022-25 i'r Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau ar y 26ain o Dachwedd 2026. Ar y 4ydd o Ebrill 2026, darparodd y Pennaeth Cadwraeth, Coed ac Amaeth adroddiad trosolwg ar ddau brosiect a oedd wedi derbyn grantiau o dan Gynllun Grant CANI, sef: ➢ Y goeden gywir yn y lle cywir; a ➢ Ffermio adfywiol. Trafodwyd ac ystyriwyd dibenion, goblygiadau a risgiau'r ddau gynllun. Rhodddwyd cymeradwyaeth i dderbyn y cyllid grant ond i fod yn ddeffro i'r risgiau.
Safonau'r laith Gymraeg	Ar y 30ain o Fedi 2015, cyhoeddodd Comisiynydd yr laith Gymraeg Hysbysiad Cydymffurfio i'r Awdurdod yn unol ag adran 44 o Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011, a oedd yn cadarnhau'r Safonau laith Gymraeg y mae'r Awdurdod yn ddarostyngedig iddynt. Fel sy'n ofynnol gan y Safonau, cynhyrchoedd yr Awdurdod Adroddiad Blynyddol ar gyfer y flwyddyn 2024/25 yn

	amlinellu'n fanwl sut y cydymffurfiodd yr Awdurdod â'r holl Safonau yn ystod y flwyddyn. Cymeradwyodd yr Awdurdod yr Adroddiad Blynyddol yn ei Gyfarfod Cyffredinol Blynyddol ar y 11eg o Fehefin 2025, ac awdurdododd gyhoeddi'r adroddiad ar wefan yr Awdurdod a rhoi cyhoeddusrwydd iddo ar sianeli cyfryngau cymdeithasol.

6. Materion Llywodraethu Arwyddocaol a Chamau y Bwriedir eu Cymryd ar gyfer 2025/26

Archwilio Cymru: Hybu Mynediad

Ym mis Gorffennaf 2025, cyhoeddodd Archwilio Cymru eu hadroddiad ar sut mae'r awdurdod yn hybu mynediad yn Eryri. Amcan yr archwiliad oedd:

- Rhoi sicrwydd bod gan yr Awdurdod drefniadau priodol i sicrhau gwerth am arian yn ei ddefnydd o adnoddau i hyrwyddo mynediad i'r Parc Cenedlaethol.
- Esbonio pwysigrwydd pobl o bob cefndir yn archwilio ac yn ymweld â thirweddau cenedlaethol ac amlinellu blaenoriaethau Gweinidogion Cymru ar gyfer Awdurdodau Parciau Cenedlaethol.
- Sicrhau pobl bod yr Awdurdod yn annog ystod eang o ymwelwyr amrywiol, yn cydweithio'n effeithiol â phartneriaid allweddol, ac i benderfynu pa mor dda y mae'n cyflawni cyfrifoldebau statudol.

Nododd yr adroddiad fod:

- Yn gyffredinol, mae'r Awdurdod yn deall pwy sy'n ymweld â'r Parc.
- Mae'r Awdurdod yn deall rhwystrau posibl i fynediad y mae rhai ymwelwyr yn eu hwynebu. Mae ei Strategaeth Hamdden yn nodi rhai rhwystrau mynediad corfforol ac yn cynnwys camau gweithredu i fynd i'r afael â nhw.
- Nid yw'r Awdurdod yn dadansoddi'n ganolog y ffactorau ehangach a allai atal neu ei gwneud hi'n anodd i grwpiau heb gynrychiolaeth ddigonol gael mynediad i'r Parc.
- Mae'r Awdurdod wedi gosod uchelgais i hyrwyddo mynediad yn ei gynlluniau strategol. Fodd bynnag, nid yw'r Awdurdod yn cysylltu ei amcanion strategol hirdymor yn glir â'r canlyniadau y mae'n ceisio'u cyflawni o ran gwella mynediad.
- Mae'r Awdurdod wedi darparu adnoddau strategol i rai prosiectau i hyrwyddo mynediad. Mae'r Awdurdod wedi nodi blaenoriaethau ar gyfer gwario cyllid grant ac mae'n adolygu'r blaenoriaethau hyn yn flynyddol. Mae'r Awdurdod hefyd wedi nodi a chymryd camau i liniaru rhai o'r risgiau o gyllid tymor byr.
- Nid yw'r Awdurdod yn monitro na gwerthuso effaith ei weithgarwch i hyrwyddo mynediad.

Cynigion ar gyfer Gwella

Mae'r tabl isod yn nodi'r cynigion ar gyfer gwella ar gyfer yr Awdurdod, sef y rhai a nodwyd gan Archwilio Cymru wrth gynnal yr adolygiad ynghyd ag ymateb yr Awdurdod.

Argymhelliad	
R1	Canfuom wendidau yn nhrefniadau'r Awdurdod i gasglu a dadansoddi data ar ymwelwyr. I wneud y gorau o'r data y mae'r Awdurdod yn ei gasglu gan ymwelwyr, grwpiau a chymunedau, dylai'r Awdurdod sefydlu trefniant mwy cyson i goladu a dadansoddi gwybodaeth ddemograffig, data ar weithgarwch ac adborth.
Ymateb APC Eryri	
	Ar hyn o bryd mae'r Awdurdod yn datblygu Strategaeth Ymgysylltu a fydd yn darparu'r sylfaen ar gyfer sut rydym yn ymgysylltu â'n cymunedau a'n grwpiau yn y dyfodol. Ar ôl ei fabwysiadu, bydd yr Awdurdod yn edrych i ddatblygu system i gasglu data cydraddoldeb yn ganolog o weithgarwch ymgysylltu, i ddadansoddi a ydym yn cyrraedd pob rhan o'n cymdeithas. Yn y cyfamser, mae micro safle ar gael o wefan yr Awdurdod yn adrodd ar Gyflwr y Parc 2025, sy'n cynnwys data a dadansoddiad cynhwysfawr ar bob agwedd ar fywyd yn Eryri. Mae hwn yn adnodd canolog a chyhoeddus sydd ar gael i bawb. Gan weithio mewn partneriaeth â Chyngor Gwynedd, o hyn ymlaen bydd data ar gael i'r Awdurdod i'w adolygu a'i ddadansoddi o'r arolwg blynyddol o drigolion yng Ngwynedd. Gobeithir y bydd y data hwn yn darparu dangosyddion cymharol dros amser ar gyfer y Cynllun Partneriaeth Strategol ar gyfer Economi Ymweld Cynaliadwy. Bydd yr Awdurdod hefyd yn edrych ar ddatblygu casglu data mewnol ar raddfa lai yn rheolaidd ar ymwelwyr trwy ein prif bwyntiau cyswllt, a fydd yn rhoi data cymharol inni dros amser, er mwyn dadansoddi tueddiadau. Mae angen taro cydbwysedd rhwng yr adnoddau sydd eu hangen i gasglu'r data hwn, ymarferoldeb ei gasglu a defnydd terfynol y data.

Argymhelliad	
R2	Nid yw'r Awdurdod wedi mapio'r holl bartneriaid posibl y gallai weithio gyda hwy i wella mynediad at y Parc. I fynd i'r afael â hyn dylai'r Awdurdod fapio'r holl bartneriaid posibl y gallai weithio gyda hwy i adnabod a oes cyfleoedd i wella gwerth am arian.

Ymateb APC Eryri	
	Cynhelir Symposiwm Cydraddoldeb Amrywiaeth a Chynhwysiant (CACH) ym mis Ionawr 2026, lle bydd yr Awdurdod yn gweithio ar y cyd â'r Bartneriaeth Awyr Agored i drafod Perthyn, Mynediad a Chynhwysiant yn Eryri, a fydd yn ymgorffori gwaith Mapio Rhanddeiliaid ac adnabod partneriaid eraill posibl i symud y gwaith hwn ymlaen. Bydd y gwaith hwn yn bwydo i ddatblygu polisi ar gyfer Cynllun Eryri, Cynllun Rheoli'r Parc Cenedlaethol.

Argymhelliad	
R3	I helpu i wneud yn siŵr bod ei weledigaeth ar gyfer hybu mynediad yn sicrhau gwerth am arian, gan gynnwys dros y tymor hwy, dylai'r Awdurdod eglurhau a mynd ati wedyn i gyfrifo cost ei gamau gweithredu arfaethedig i wireddu ei weledigaeth.
Ymateb APC Eryri	
	Mae blaenoriaethau mynediad a nodwyd o dan Amcanion Llesiant yr Awdurdod a Chynllun Eryri yn cwmpasu cyfnod o dros 5 mlynedd. Gall yr Awdurdod edrych i ddatblygu a mireinio ymhellach y broses o gynllunio ymlaen llaw a chostio prosiectau cyfalaf ac untro sy'n barod i'w cyflwyno pan fydd cyfleoedd ariannu'n codi. Dros y cyfnod adolygu nesaf yn 2026, bydd amcangyfrif o'r cyllid craidd a ddefnyddir i gwblhau prosiectau penodol a nodwyd yn cael ei gynnwys yn y cynlluniau gweithredu.

Argymhelliad	
R4	Nid oes gan yr Awdurdod drefniadau i fynd ati'n rheolaidd i fonitro na gwerthuso ei waith i hybu mynediad at y Parc. I fynd i'r afael â hyn dylai'r Awdurdod: ➤ Nodi sut y bydd yn asesu ac yn monitro gwerth am arian prosiectau unigol a'i ddull strategol ar y cyfan ar gyfer hybu mynediad. ➤ Darparu adroddiadau rheolaidd i'r Aelodau ar gynnydd a gwerth am arian ei waith i hybu mynediad at y Parc.
Ymateb APC Eryri	
	Cynnal Gweithgor rhwng Swyddogion ac Aelodau i gytuno ar: i) Y diffiniad o 'werth am arian'; ii) Pa ddata sydd angen ei gasglu i asesu'r 'gwerth am arian' a ddiffiniwyd uchod; iii) Nodi rhwystrau i gasglu data h.y. adnoddau ac ymarferoldeb; a iv) Cytuno ar beth a pha mor aml y caiff ei adrodd i fynd i'r afael ag argymhelliad 4. Wedi hynny, cytunir ar y weithdrefn.

Archwilio Cymru: Gosod Amcanion Llesiant

Ym mis Medi 2025 cyhoeddodd Archwilio Cymru ganfyddiadau eu harchwiliad ar y cwestiwn 'I ba raddau y mae Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri wedi gweithredu yn unol â'r egwyddor datblygu gynaliadwy wrth adolygu ei amcanion llesiant'.

Canfu'r adroddiad fod yr Awdurdod wedi cymhwyso'r egwyddor datblygu gynaliadwy wrth adolygu ei amcanion llesiant ond y gall wella'r sail dystiolaeth y mae'n ei defnyddio ar gyfer hyn a sut mae'n monitro ei gynnydd wrth eu cyflawni. Yn unol â hynny, gwnaed dau argymhelliad.

Argymhelliad	
R1	Dylai'r Awdurdod gryfhau ei drefniadau ar gyfer asesu ei berfformiad yn erbyn ei amcanion llesiant. Mae hyn yn cynnwys gosod mesur perfformiad strategol i gydfynd â'i amcanion llesiant sy'n casglu'r effaith tymor byr a hirdymor y mae'n anelu ati.
Ymateb APC Eryri	
	Bydd mesurau'n cael eu hystyried fel rhan o'r adolygiad o amcanion llesiant yn 2026. Wrth ddatblygu'r amcanion hyn, rhoddir pwyslais ar ganlyniadau (yn hytrach na gweithgareddau) ar gyfer y tymor byr a'r hir dymor. Mae'r Awdurdod hefyd yn ystyried integreiddio ei Gynllun Rheoli (Cynllun Eryri) â'r amcanion llesiant. Bydd hyn yn cryfhau'r gallu i fonitro perfformiad - mae gan Gynlluniau Rheoli canllawiau helaeth ar asesu data/tystiolaeth sylfaenol a gofynion monitro parhaus. Felly, dylai hyn helpu'r broses fonitro gyffredinol.

Argymhelliad	
R2	Wrth adolygu ei amcanion llesiant yn y dyfodol, dylai'r Awdurdod sicrhau ei fod yn defnyddio ystod eang o wybodaeth i helpu i benderfynu a yw'r amcanion yn parhau i fod yn briodol. Gallai ffynonellau o'r fath ymwneud â newidiadau yn ei amgylchedd mewnol ac allanol. Gallai enghreifftiau gynnwys, ond heb fod yn gyfyngedig i: ➤ Deddfwriaeth a pholisi newydd, gan gynnwys newidiadau i'r nodau llesiant.➤ Gwybodaeth am dueddiadau gan gynnwys, er enghraifft, adroddiad Tueddiadau'r Dyfodol Llywodraeth Cymru.➤ Cyngor a gyhoeddwyd gan Gomisiynwyr Cenedlaethau'r Dyfodol, gan gynnwys Adroddiad Cenedlaethau'r Dyfodol.➤ Adroddiad ar Gyflwr Adnoddau Naturiol (SoNaRR) ar gyfer Cymru – Asesiadau Ardal Cyfoeth Naturiol Cymru.➤ Unrhyw weithgaredd ymgysylltu perthnasol a wneir gan eraill a allai fod yn ddefnyddiol neu'n berthnasol.➤ Amcanion llesiant cyrff eraill y sector cyhoeddus.

Ymateb APC Eryri	
	Trefnwyd sesiwn ddechrau mis Hydref 2025 gyda Chynghorydd Datblygu Cynaliadwy Swyddfa Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol. Sesiwn i atgoffa'r Tîm Arweinyddiaeth o'r Ddeddf. Mae'n debygol y cynhelir sesiwn hyfforddi bellach gyda Phenaethiaid Gwasanaeth ac Aelodau'r Awdurdod yn gynnar yn 2026. Er mwyn ffurfioli'r broses flynyddol bresennol o adolygu'r amcanion lles: ➤ Cyn dechrau pob blwyddyn ariannol, bydd y Tîm Arweinyddiaeth yn asesu os bydd angen adolygu'r amcanion llesiant gan ystyried dogfennau perthnasol (fel sydd wedi'u rhestru gan AC). ➤ Bydd y Prif Weithredwr yn adrodd i Aelodau'r Awdurdod yn rhestru'r dogfennau ac ati sydd wedi'u hystyried fel rhan o adolygiad blynyddol ac yn cynnwys unrhyw argymhellion ar gyfer adolygu'r amcanion lles. Bydd integreiddio cynhyrchu Cynllun Eryri â'r Amcanion Llesiant hefyd yn sicrhau mecanweithiau pellach i sicrhau bod ystod eang o wybodaeth yn cael ei defnyddio – gan sicrhau bod yr amcanion yn parhau i fod yn briodol. Bydd swyddogion yn sicrhau bod fframwaith priodol ar waith i ganiatáu asesiad cynhwysfawr a pharhaus o wybodaeth a thystiolaeth. Bydd y Prif Weithredwr yn adrodd ac yn trafod gydag Aelodau yn ystod cyfarfod o Weithgor ac yn derbyn penderfyniad terfynol naill ai yn ystod cyfarfod o'r Awdurdod llawn neu'r Pwyllgor Perfformiad ac Adnoddau.

Archwilio Cymru: Sicrwydd ac Asesiad Risg

Cadarnhaodd Archwilio Cymru ganfyddiadau ei asesiad risg ym mis Mai 2025, a nododd ddau fater arwyddocaol:

1. Diffyg trefniadau ar gyfer diogelu oedolion a phlant agored i niwed y gallai ryngweithio â nhw, a
2. Dim hyfforddiant i swyddogion nac Aelodau yn eu cyfrifoldebau diogelu.

Nodwyd hefyd fod diffyg dull cyson, wedi'i drefnu ar gyfer adolygu ei bolisiâu corfforaethol a'i ddogfennau llywodraethu yn broblem yn ystod yr asesiad.

Argymhelliad	
R1	1. Cyflwyno polisi diogelu. 2. Sicrhau bod y polisi'n cael ei rannu gyda swyddogion a gwirfoddolwyr. 3. Darparu hyfforddiant i swyddogion ar ei gyflwyno. 4. Sefydlu trefniadau i adolygu polisiâu corfforaethol a dogfennau llywodraethu yn rheolaidd.
Ymateb APC Eryri	
	Yn dilyn yr argymhellion uchod, mae Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Corfforaethol wedi arwain ar gynhyrchu Polisi Diogelu newydd gyda

	mewnbwn sylweddol gan Swyddog Pobl Ifanc yr Awdurdod (dechreuodd y Swyddog Pobl Ifanc gyda'r Awdurdod ym mis Mehefin eleni). Derbyniwyd cyngor cyfreithiol allanol hefyd ar gynnwys y ddogfen. Mae'r ddogfen hon bellach wedi'i chwblhau, a chafodd ei chymeradwyo gan yr Awdurdod ar y 10fed o Ragfyr 2025. Rhannwyd y ddogfen ymhlith defnyddwyr, ac i gynorthwyo ei chyflwyno, bydd canllawiau pellach ar ei chymhwysiad ymarferol yn cael eu cynhyrchu wedi hynny, ynghyd â sesiynau hyfforddi i swyddogion, ac Aelodau a gwirfoddolwyr i ddilyn hyn. Bydd y canllawiau pellach hyn yn cael eu cynhyrchu'n gynnar yn y Flwyddyn Newydd a'r nod yw cwblhau'r sesiynau hyfforddi cychwynol erbyn Gwanwyn 2026. Bydd hyfforddiant yn parhau yn y maes hwn wrth gwrs. Er mwyn rheoli'r risg sy'n gysylltiedig ag absenoldeb y polisi hwn, dylid nodi bod yr Awdurdod wedi rhoi'r gorau i weithio gydag oedolion a phlant agored i niwed nes bod y mesurau hyn wedi'u gweithredu'n llawn.

Argymhelliad	
R2	Sefydlu trefniadau i adolygu polisiâu corfforaethol a dogfennau llywodraethu yn rheolaidd er mwyn sicrhau eu bod yn gyfredol ac yn cydymffurfio â deddfwriaeth.
Ymateb APC Eryri	
	Mae mesurau bellach wedi'u rhoi ar waith i sicrhau bod yr holl bolisi a chanllawiau'n cael eu cadw'n gyfredol, ac ystyrir bod hyn wedi'i gwblhau.

Proffil Risg yr Awdurdod

Fel yr adroddwyd yn ffurfiol ym mis Mawrth 2026, dim ond 1 risg oedd gan yr Awdurdod a gafodd ei graddio'n uchel fel a ganlyn:

Risg	Canlyniad	Gweithred a Nodwyd / Cynnydd hyd yma
Etholiadau'r Senedd Mai 2026.	Gall newid arweinyddiaeth wleidyddol arwain at newid agwedd / dull o weithredu tuag at Barciau Cenedlaethol.	Mae Maniffesto wedi ei baratoi ar y cyd rhwng Parciau Cenedlaethol Cymru a'i rannu gyda'r prif bleidiau (gan gynnwys y cynnig o gyfarfod i'w drafod). Yn ogystal â hyn, unwaith mae'r Llywodraeth newydd wedi sefydlu, bydd swyddogion yn cysylltu gyda'r Aelodau Seneddol a'r Aelodau Cabinet perthnasol er mwyn cael cyfle i drafod ein rhaglenni gwaith ac ein blaenoriaethau. Bydd hyn yn gyfle i werthu'r budd sylweddol mae'r dynodiad PC yn cael ar yr amgylchedd, yr economi ac ein cymunedau.

7. Barn

Rydym yn bwriadu cymryd camau i ymdrin â'r materion y cyfeiriwyd atynt yn rhan 6 yn ystod y flwyddyn nesaf er mwyn gwella ein trefniadau llywodraethu ymhellach. Rydym yn fodlon y bydd y camau hyn yn mynd i'r afael â'r anghenion gwella a bennwyd yn yr adolygiad effeithiolrwydd a byddwn yn monitro eu gweithrediad fel rhan o'n hadolygiad blynyddol nesaf.

**JONATHAN CAWLEY
PRIF WEITHREDWR
AWDURDOD PARC
CENEDLAETHOL ERYRI**

**CYNG. IFOR GLYN LLOYD
CADEIRYDD
AWDURDOD PARC
CENEDLAETHOL ERYRI**

DYDDIAD: 10.06.2025

DYDDIAD: 10.06.2025